1. SADRŽAJ

1. UVOD 3
2. PROPOZICIJE NATJECANJA, OBVEZE SUCA I VOĐENJE SUSRETA 4
2.1. OPREMA, OBVEZE I ZADACI SUDACA 4
2.1.1. Uvod 4
2.1.2. Obvezna odjeća i obuća suca 4
2.1.3. Obvezna oprema suca 4
2.1.4. Obveze i zadaci suca 4
2.1.5. Ostali zahtjevi za igralište 4
2.1.5.1. Sprava za kontrolu nasutosti terena 5
2.1.6. Ponašanje suca za vrijeme susreta 5
2.2. PROPOZICIJE NATJECANJA I VOĐENJE SUSRETA 7
2.2.1. Uvod 7
2.2.2. Vođenje utakmice 7
2.2.3. Dolazak na teren, trening i prijava ekipa 7
2.2.4. Odjeća igrača i voditelja 7
2.2.5. Tijek susreta 8
2.2.5.1. Predstavljanje ekipa 8
2.2.5.2. Klupa za rezervne igrače 9
2.2.5.3. Time out 9
2.2.5.4. Popunjavanje obrasca za evidenciju preciznog i brzinskog izbijanja 9
2.2.5.5. Prijava igrača po disciplinama 9
2.2.5.6. Zamjena igrača 10
2.2.6. Discipline 10
2.2.6.1. Brzinsko izbijanje 11
2.2.6.2. Precizno izbijanje 12
2.2.6.3. Štafetno izbijanje 12
2.2.6.4. Precizno valjanje i ostale specifičnosti HŽBL 12
2.2.6.5. Bližanje i valjanje u krug u paru 13
2.2.7. Odustajanje i zakašnjavanje 13
2.2.7.1. Zakašnjavanje ekipa 13
2.2.7.2. Postupanje zbog ozlijede igrača zbog bolesti ili ozlijede - lige 13
2.2.7.3. Postupanje u slučaju odustajanja igrača bez valjanog razloga 14
2.2.7.4. Zakašnjavanje – prvenstva Hrvatske 14
2.2.7.5. Broj igrača s kojim ekipa može nastupiti – lige 15
2.2.7.6. Voditelji klubova u HBL-a 15
2.2.8. Prekidi i nastavak utakmice 16
2.2.8.1. Privremeni prekidi 16
2.2.8.2. Hrvatske boćarske lige – obaveza osiguranja natkrivenog prostora 16
2.2.9. Izvješće s susreta i evidencija pobjednika 17
2.3. KARTONI I KAŽNJAVANJE 18
2.3.1. Uvod 18
2.3.2. Posebni slučajevi 18
2.3.3. Bijeli karton – upozorenje 18
2.3.4. Žuti karton – opomena 19
2.3.5. Crveni karton – isključenje 19
2.4. DRŽAVNI REKORDI 20
3. POJAŠNJENJE I TUMAČENJE MTP-a 21
3.1. TERMINOLOGIJA 21
3.1.1. Tura igre 21
3.2. MATERIJALI – PROSTOR ZA IGRU (POGLAVLJE 1) 21
3.2.1. Neregularna boća i bulin (čl 1 i 2) 21
3.2.2. Neregularna šipka (čl 3) 21
3.2.3. Određivanje igrališta na kojem će se igrati (čl 4) 21
3.2.4. Rub koji označuje zadnju liniju na igralištu (čl 4) 21
3.3. UTAKMICA (POGLAVLJE 2) 22
3.3.1.Računanje punata (čl 7) 22

3.3.2. Obveza igranja svih boća 22
3.3.3. Bacanje koje se ne može poništiti: najava bulina kod izbijanja (čl 9/B) 22
3.3.4. Ekipa pobjednik (čl 9) 22
3.3.5. Bližanje jednom boćom radi dobivanja pobjednika kod neriješenog rezultata (čl 9) 22
3.4. PRAVA I DUŽNOSTI IGRAČA (POGLAVLJE 3) 23
3.4.1 Bulin koji završi u drugoj liniji (za vrijeme trajanje igre) (čl 12) 23
3.4.2. Markacija (označivanje) predmeta (čl 13) 23
3.4.3. Predmeti pomaknuti od strane suca prilikom mjerenja (odnosi se na čl 16) 23
3.4.4. Kada se može mjeriti (čl 17) 23
3.4.5. Boća drugog igrača igrana zabunom (čl 22) 24
3.4.6.Zamjena jedne boće drugom raspoloživom (čl 23) 24
3.4.7.Mjesto gdje stoje boće (čl 24) 24
3.4.8.Igrana boća više (čl 26) 24
3.4.9. Pozicija igrača (čl 27) 25
3.4.9.1. Pozicija igrača koji igra i obaveza igranja 25
3.4.9.2. Raspored ostalih igrača 25
3.4.9.3. Igrači koji izbijaju ili valjaju (bližaju) „sumnjivim korakom“ 26
3.4.9.4. Bočni prestup 26
3.4.9.5. Udaljavanje s igrališta (čl 28) 26
3.4.9.6. Voditelj i pratioci 26
3.5. SUCI I KAZNE (POGLAVLJE 4) 26
3.5.1. Upozorenje i opomena (čl 31) 26
3.6. BLIŽANJE I VALJANJE – OPĆENITA PRAVILA (POGLAVLJE 5) 27
3.6.1. Predmeti izvan igre (čl 32) 27
3.6.2. Valjanost bacanja bulina (čl 34) 27
3.6.3. Propisano vrijeme (20 sec) za bacanje bulina 27
3.6.4. Primjena pravila prednosti (čl 35) nakon prekršaja signaliziranog od strane suca 27
3.6.5. Predmeti u kretanju zaustavljeni ili skrenuti od „strane osobe“ u igri, životinje ili nekog objekta(predmeta) 28
3.6.6. Prekršaj protivničke ekipe 28
3.6.7. Vrijeme predviđeno (45 sekundi) za igranje jedne boće (čl 39) 28
3.7. IZBIJANJE – OPĆENITA PRAVILA (POGLAVLJE 6) 29
3.7.1. Brisanje mjesta pada boće 29
3.7.2. Najava predmeta (čl. 40 i čl 41) 29
3.7.3. Njihanje odnosno pomicanje predmeta (čl 46) 29
3.7.4. Boće i bulin razbijeni 29
3.7.5. Boće razbijene u „izbijanjima i kombiniranoj igri“ 29
3.8. BLIŽANJE (POGLAVLJE 7) 30
3.8.1. Igrač koji u trenutku valjanja ima položenu ruku na tlu 30
3.9. POSEBNA IZBIJANJA (POGLAVLJE 8) 30
3.9.1. Precizno izbijanje 30
3.9.2. Brzinsko izbijanje i brzinsko izbijanje u parovima(štafeta) 31
3.9.2.1. Promjene štafetno izbijanje i posebni slučajevi 31
3.9.2.2. Suđenje 32
3.9.2.3. Mjerenje vremena i kvar semafora za mjerenje vremena 32
3.9.2.4. Brzinsko izbijanje – mladi do 18 godina 32
3.10. KOMBINIRANA IGRA – KRUG (POGLAVLJE 9) 32
3.10.1. Dio prve linije koji je obuhvaćen ucrtanim krugom 32
3.10.2. Kontrola eventualnog „biberona“ 33
3.10.3. Posebni slučajevi 33
3.11. TIME OUT 33
3.12. PRAVILO PREDNOSTI I NIŠTAVNA BOĆA 34
4. ZAKLJUČAK 35
5. PRILOZI 36
6. *BILJEŠKE* **50**

1. UVOD

Pred Vama je osmo izmijenjeno izdanje Sudačkog priručnika. Svrha i zadatak priručnika odnosno njegova uloga i dalje je da objasni pojedine članke MTP-a (Međunarodni tehnički pravilnik) te da nam da odgovor koje su obveze igrača i sudaca. Razlog izdavanja novog izdanja su promjene koje su nastale u međuvremenu. Odlukom I.O. HBS-a došlo je do promjene propozicija natjecanja i pravilnika natjecanja HBS-a koje se odnose na HBL za sezonu 2018/2019. U prilozima se nalaze i upute za disciplinu precizno valjanje koja se i nadalje igra u ŽHBL.

Ovim izdanjem objašnjene su i promjene (neke čak i revolucionarne) u međunarodnom tehničkom pravilniku usvojene na kongresu u Casablanci (Maroko) tijekom SP za seniore (09/2017). Primjena promjena MTP usvojene na kongresu u Casablanci 09/2018. stupaju na snagu na natjecanjima pod nadležnošću HBS-a s početkom natjecanja u natjecateljskoj sezoni 2018/2019.:

- **04.08.2018.**

SVE PROMJENE KOJE SE ODNOSE NA ZADNJE DVA IZDANJE ISTAKNUTE SU U TEKSTU CRVENOM BOJOM FONTA. PROMJENE KOJE SE ODNOSE NA PRETHODNA DVA IZDANJA A JOŠ SU NARAVNO NA SNAZI CRNE SU BOJE I UGLAVNOM SU ISTAKNUTE PODEBLJANIM STILOM FONTA.

U slučaju da se dogode po MTP-u nedefinirani slučajevi obveza je suca intervenirati u smislu otklanjanja svake dvojbe donoseći uvijek odluku u duhu MTP-a, vodeći brigu da zadovolji interese ekipe ili igrača koji nije učinio grešku ili prekršaj. Osim toga, moramo spomenuti da su u MTP-u sve zabranjene radnje ili situacije uvijek izričito navedene.

Osim određenih slučajeva ili situacija definiranih u člancima MTP-a, ovaj priručnik vrijedi kako za klasične igre tako i za igru u krug i za izbijanja (precizno, štafeta i brzinsko izbijanje). Sastavni dio ovih materijala su i izvaci iz Propozicija natjecanja HBS-a te obveze, zadaci odnosno aktivnosti suca za vrijeme natjecanja.

Sadržaj priručnika temelji se na materijalima s tematikom MTP –a („Casistica – Chiarimenti e modifice sul R.T.I.“ autor: F.I.B. Komisija za MTP i razna tumačenja MTP-a , sudačkih komisija HBS-a i Sportske komisije HBS-a), materijalima s raznih sudačkih seminara, Propozicijama natjecanja HBS-a koje su kao takve objedinjene i uobličene u ovom priručniku s namjerom:

- da se olakša suđenje i tumačenje primjene MTP-a i propozicija natjecanja sucima i igračima
- da služi kao materijal na sudačkim seminarima

Sudački priručnik je dobro primljen i koristi se u cijeloj regiji (Srbija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora). U Srbiji je čak objavljen i prijevod s sitnim izmjenama (prilagođen propozicijama natjecanja Srpskog boćarskog saveza)

Podatke u ovom priručniku (kao i u svim prethodnim verzijama) osmislio, prikupio i obradio je dugogodišnji međunarodni sudac i sadašnji član Izvršnog odbora F.I.B i Sportske komisije F.I.B-e Denis Peršić.

2. PROPOZICIJE NATJECANJA, OBVEZE SUCA I VOĐENJE SUSRETA

2.1. OPREMA, OBVEZE I ZADACI SUDACA

2.1.1. Uvod

Sudac ne čeka da mu se signalizira prekršaj od strane ekipa ili gledatelja. Sudac samoinicijativno intervenira u svakoj situaciji kada je došlo do povrede MTP-a ili propozicija natjecanja HBS-a. Sudac ne smije biti pristran na način da odluke koje donosi budu u korist samo jedne ekipe (npr. domaćinski sudac)

2.1.2. Obvezna odjeća i obuća suca

Tamno plavi sako ili jakna, bijela polo majica s dugim ili kratkim rukavima, sive (antracit) hlače, crne cipele.

2.1.3. Obvezna oprema suca

- Štoperica,
- metar (3-8 m),
- kartoni za kažnjavanje,
- sudačka iskaznica,
- zviždaljka,
- leptir mjera za boću unutar-van,
- kartoni za ždrijebanje staza,
- brojač za brzinsko i štafetu
- antena (mjera na izvlačenje),
- mjera za «biberon»,
- oznaka ranga suca,
- šestar za mjerenje udaljenosti manje od 10 cm,
- palice za signaliziranje ispravnosti brzinskog i preciznog izbijanja,
- pomoćnu mjeru za postavljanje boća u preciznom izbijanju (original ili vlastita izrada),

2.1.4. Obveze i zadaci suca

Obveza je suca da na susret dođe **najkasnije** 1 sat **i 10 minuta** prije početka susreta. Odmah po dolasku slijedi pregled terena: je li teren uređen, poprskan, granulacija i debljina pokretnog sloja pijeska.
Pregledom mora biti obuhvaćeno**:**

- Pregled klupe za rezervne igrače
- Pregled ostalih rekvizita: jedan bulin i šipka po terenu, šestar za igru u krug, tepisi, stalci i boće za precizno i brzinsko izbijanje

U slučaju neispravnosti odmah obavijestiti domaćina kako bi otklonio nedostatke do početka susreta. Maksimalni rok za otklanjanje nedostatka je 1 sat.

2.1.5. Ostali zahtjevi za boćalište

Ostali zahtjevi za boćalište su:

- sa čela gdje su semafori prema kojima se izvodi precizno izbijanje onemogućiti kretanje i ometanje izbijača
- granulacija završnog sloja pijeska 0 do 4 mm,

- debljina pokretnog sloja pijeska minimalno 2 mm.
- brojevi staza s lijeva na desno gledajući prema semaforu,
- osigurana preglednost neodigranih boća.
- prvenstvene utakmice se ne mogu igrati ako je temperatura ispod + 10^0C.

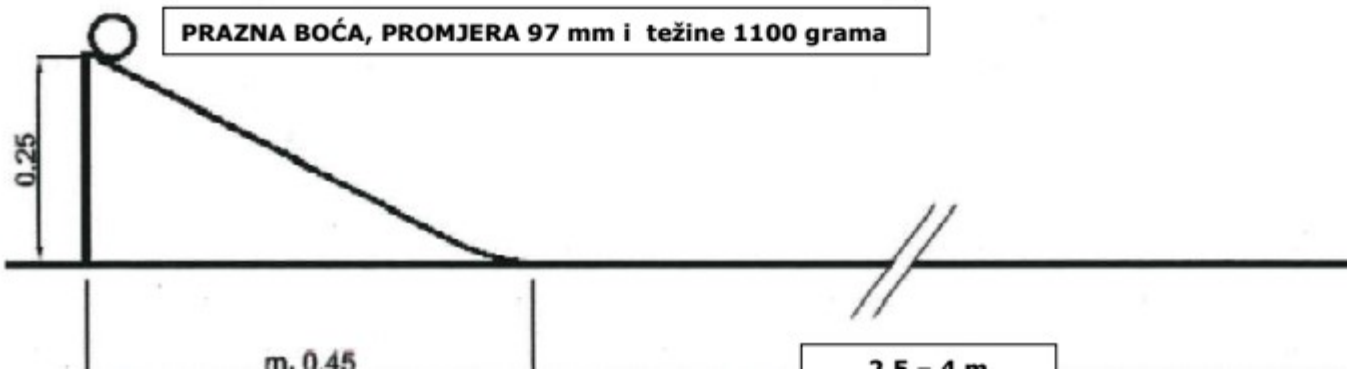
2.1.5.1. Sprava za kontrolu nasutosti terena

Izvršni odbor HBS-a usvajanjem propozicija natjecanja – lige odlučio je da na susretima I i II-ih HBL-a moraju suci susreta obavezno izvršiti provjeru nasutosti terena putem sprave za kontrolu nasutosti terena. Tehničke karakteristike sprave, način upotrebe i nabavu iste propisan je Propozicijama o boćalištima.

Način kontrole putem sprave je slijedeći:

- Kontrola nasutosti terena obavlja se na terenu pomoću „naprave za provjeru nasutosti terena“ (slika 3) na način da se niz spravu visine 25 cm iz ruke ispusti prazna boća promjera 97 mm i težine 1100 grama. Visina od 25 cm je početna visina slobodnog pada boće i označava poziciju dna boće, tj. visinsku točku na koju se “postavlja” boća neposredno prije ispuštanja.
- Zaustavni put boće ne smije biti:
  - manji od 2,50 i veći od 4 m mjereno na SUHIM TERENIMA,
  - MANJI OD 2,40 I VEĆI OD 3,90 MJERENO NA MOKRIM TERENIMA.
  - Dozvoljeno odstupanje ± 10 cm

U slučaju odstupanja od navedenih veličina, tereni se nasipavaju ukoliko je zaustavni put dulji od PREDVIĐENOG, ili se s njih uklanja pijesak ukoliko je zaustavni put manji od PREDVIĐENOG, kako bi pokazatelji bili u okviru definiranih veličina. U protivnom tereni su neispravni za igru (bez mogućnosti igre). Provjera se vrši u oba smjera igranja
na bilo kojoj poziciji na terenu.

2.1.6. Ponašanje suca za vrijeme susreta

Sudac za vrijeme susreta ne smije konzumirati alkohol, niti pušiti na i oko objekta-igrališta. Istovremeno samo jedan Sudac može napustiti borilište (odlazak u WC i sl.).
Sudac za vrijeme zagrijavanja mora obratiti pažnju na igrače koji izbijaju sumnjivima korakom. Tijekom susreta pozicija suca je uzduž bočnih linija s posebnom pažnjom na osnovne linije igrališta s time da je svaki sudac pozicioniran na jednoj bočnoj strani igrališta. Suci na isteku vremena

predviđenom za utakmicu ili u nekim posebnim prilikama mogu (prema svojoj procjeni) ući u borilište kako bi imali bolji uvid u situaciju na terenu.

Sudac za vrijeme suđenja, osim u pauzi između faza utakmice i prilikom pisanja Izvješća, ne smije sjediti. Za vrijeme susreta ne smije se upuštati u nepotrebnu raspravu s ekipama kod donošenja određene odluke. Sudac priopćuje ekipama svoju odluku, daje eventualno objašnjenje svoje odluke (na traženje jedne od ekipa) te u slučaju daljnjeg insistiranja ekipa da se radi o njegovoj krivoj procjeni ili namjernoj grešci sudac sankcionira (bijeli, žuti…). Samo voditelji ekipa i eventualno kapetani ekipa ovlašteni su za davanje prigovora sucu po bilo kojoj osnovi. Sudac koji se nalazi bliže klupama za rezervne igrače zadužen je za komunikaciju s klupom, odobravanje i kontrolu korištenja time-outa i zamjene igrača odnosno odobravanje napuštanja klupe za rezervne igrače. Suci sude na način da su oba suca odgovorna za istovremeno suđenje na svim igralištima (stazama). Pogrešno je i zabranjeno suđenje na način da svaki sudac sudi na dva sebi bliža igrališta.

Sudac za vrijeme brzinskog, preciznog i štafetnog izbijanja ne vodi pisanu evidenciju o pogocima i promašajima (radi mogućnosti greške i otežanog praćenja odvijanja izbijanja te registriranja prekršaja) već:

- za brzinsko kontrolira ispravnost postavljanja boća na poziciju te na kraju ostavlja boću na zadnjoj postavljenoj poziciji i broji pogotke, preporuča se upotreba brojača
- za štafetno izbijanje kontrolira se ispravnost upisa pogotka na semaforu, preporuča se upotreba brojača
- za precizno izbijanje kontrolira se ispravnost upisa pogotka na semaforu.

U slučaju dvojbe za sva izbijanja može koristiti i obrasce koje vode voditelji ekipa. Sudac prije početka izbijanja vodi posebnu pažnju o tome da su voditelji momčadi dužni radi izbjegavanja sporova, te radi priznavanja rekorda uz kontrolu člana protivničke momčadi, popunjavati obrazac preciznog i brzinskog izbijanja. Za rekord će se priznati samo obrasci HBS-a s potpisima voditelja jedne i druge momčadi i sudaca.

2.2. PROPOZICIJE NATJECANJA I VOĐENJE SUSRETA

2.2.1. Uvod

Propozicije i objašnjena u daljnjem tekstu su izvadak ili proizlaze na temelju tumačenja Športske i Sudačke komisije HBS-a, i iz važećih „Propozicija natjecanja HBS-a“ .

2.2.2. Vođenje utakmice

Ligaške utakmice vode dva suca. U I. Hrvatskoj boćarskoj ligi brzinsko i brzinsko štafetno izbijanje sude dva glavna plus dva suca za tehnička izbijanja. Oni samostalno i neopozivo odlučuju o događajima prije i za vrijeme utakmice, na stazama i izvan staza. Kontroliraju jesu li svi prijavljeni igrači prisutni od početka susreta. Prijavljeni igrači na klupi moraju tražiti odobrenje od suca ako žele izaći van terena ili dvorane. Na klupi za pričuvne igrače osim igrača mogu sjediti voditelj momčadi, fizioterapeut, liječnik i predsjednik kluba. Suci za tehnička izbijanja ne kažnjavaju igrače i voditelje kartonima već u tom slučaju o prekršaju obavještavaju „glavne“ suce koji su zaduženi za sankcioniranje.

2.2.3.Dolazak na teren, trening i prijava ekipa

Na zahtjev gostujuće ekipe domaćin mora omogućiti gostujućoj ekipi trening na terenima sat vremena prije početka susreta u trajanju od 20 minuta“. Tereni za tu namjenu moraju biti povućeni (ne obavezno i poliveni). Trening nije obavezan za gostujuću ekipu i namijenjen je samo gostujućoj ekipi. Trening gostujuća ekipa započinje obavezno jedan (1) sat prije početka susreta (tolerira se maksimalno kašnjenje od nekoliko minuta). Maksimalni broj igrača koji može pristupiti treningu ograničen je na šesnaest (16). Svi moraju biti u sportskoj opremi. Gostujuća ekipa koja se u predviđeno vrijeme za početak treninga ne pojavi na terenima gubi pravo na trening. Neovisno o početku treninga završetak treninga je uvijek u 14,20 ili 15,20,... (ovisno o tome kada je službeni početak susreta), osim ako je za kasniji početak treninga krivac domaćin (nije na vrijeme otvorio dvoranu, pripremio terene....) i tada se gostima mora omogućiti da odrade svih 20 minuta treninga. Nakon završetka treninga domaćin je dužan pripremiti terene za početak susreta - povući terene i politi ih. Eventualne nepravilnosti oko odvijanja treninga suci su dužni unijeti u napomenu Izvješća s susreta. Trening je sastavni dio utakmice. Zbog toga u slučaju opravdanog kašnjenja ekipa (sukladno propozicijama natjecanja) suci moraju omogućiti gostujućoj ekipi trening (ako izrazi želju) i sukladno tome kasniji početak susreta (ako je potrebno).

Nakon dolaska na boćalište klubovi su dužni ispuniti listić “Prijava za natjecanje” te ga predati vodstvu natjecanja (povjerenik, sudac) pola sata prije početka natjecanja kada se predaje i prijava ekipa po disciplinama. Odmah slijedi ždrijeb za prvu fazu natjecanja koje obavljaju isključivo voditelji i suci. Prijaviti se može minimalno osam (8), a maksimalno dvanaest igrača (12). U petoj fazi utakmice kod svake discipline mora se izmijeniti po jedan igrač u odnosu na prvu fazu (na obrascu za prijavu ne smiju u petoj fazi biti tri ista igrača u igri trojke računajući i rezerve koje su nastupale u prvoj fazi utakmice). Iznimno jednom tijekom natjecateljske sezone može se prijaviti sedam (7) igrača. U slučaju nedovoljnog broja igrača ekipa u prvoj (1.) i/ili petoj (5) fazi gubi susret u disciplini pojedinačno klasično s rezultatom 6:0 i toj ekipi se oduzima jedan (1) bod na ljestvici.

Uz prijavnicu predaje se članska iskaznica, a na zahtjev vodstva natjecanja i osobna iskaznica. Pravo prijave i nastupa imaju svi uredno registrirani igrači s ovjerenim liječničkim pregledom. Igrači koji na natjecanje/utakmicu pristignu bez iskaznice o registraciji mogu nakon provjere suca natjecanja u bazi podataka HBS-a ukoliko su registrirani za klub u tekućoj natjecateljskoj sezoni nastupiti na susretu uz obaveznu uplatu kazne od 200,00 kuna za svakog takvog igrača odmah na licu mjesta voditelju/sucu susreta.

Za sve takve igrače klub mora najkasnije do kraja prvog slijedećeg radnog dana dostaviti mailom preslike iskaznica o registraciji putem kojeg dokazuju valjanost registracije i dokaz o valjanom liječničkom pregledu. U protivnom susret se registrira maksimalnim rezultatom za protivničku ekipu, odnosno ukoliko se radi o ostalim natjecanjima igrači/ekipa je diskvalificirana. Protiv takvih igrača/ekipa slijedi i prijava disciplinskom tijelu HBS-a.

Nastup igrača s valjanom iskaznicom o registraciji bez valjanog liječničkog pregleda (ne stariji od 6 mjeseci) nije dozvoljeno.

2.2.4. Odjeća igrača i voditelja

Sudac kontrolira boju gornjeg dijela dresa ekipa. U slučaju iste boje prednost ima domaćin - važi samo za I. HBL. **U kalendaru natjecanja HBS-a za tekuću natjecateljsku sezonu objavljeni su bojevi dresova klubova kada su domaćini.** Gostujuća ekipa treba promijeniti gornji dio dresa, u protivnom sudac im ne dopušta nastup. Svi igrači na terenu moraju biti jednako obučeni. Igrači moraju na gornjem dijelu (majici, košulji ili trenirci) imati oznaku kluba. Igračima se dopušta da kombiniraju gornji dio odjeće dugih i kratkih rukava (iste boje i istog dizajna). Hlače moraju biti iste za sve članove ekipe. Kapetan momčadi mora na lijevoj ruci nositi kapetansku traku.
Napomena: sudac može dopustiti pojedinom igraču da za razliku od ostatka ekipe nosi npr. duge rukave ili duge hlače (ožiljci od ozlijede, zabrana izlaganja tijela suncu iz zdravstvenih razloga i sl.). U svrhu dokaza istog potrebno je sucu na uvid dati liječničku preporuku.
Voditelji ekipe moraju biti u sportskoj odjeći, i moraju nositi oznaku kluba i oznaku voditelja ekipe.

2.2.5. Tijek susreta

Slijedi zagrijavanje u trajanju od 10 minuta. Zagrijavanje započinje 15 minuta prije početka susreta. Pravo zagrijavanja ima 12 igrača, rezerve se zagrijavaju na terenu gdje nastupa trojka i par. Polovica rezervnih igrača se zagrijava s parom, a pola s trojkom. Igrači se zagrijavaju s onoliko boća koliko je predviđeno za igru koja se igra na tom terenu – u slučaju nepoštivanja slijedi upozorenje bijelim kartonom. Drugi sudac (onaj koji ne piše zapisnik) je zadužen za kontrolu ispravnosti zagrijavanja (raspored rezervnih igrača i broj boća s kojima se igrači zagrijavaju).

2.2.5.1. Predstavljanje ekipa

Domaćin je dužan 5 minuta prije početka susreta organizirati predstavljanje sudionika i sudaca. Predstavljanje se izvodi na sredini terena. Prvo se predstavljaju gosti polazeći od kapetana do voditelja. Gostujući igrači izlaze na teren pozdravljajući se, zaustavljaju se od ruba prema sredini boćališta, leđima okrenuti prema semaforu. Potom se predstavljaju domaćini polazeći od kapetana do voditelja. Oni izlaze na teren pozdravljajući već poredane goste, redaju se dalje u vrstu, a zatim se predstavljaju suci koji u mimohodu pozdravljaju poredane igrače i voditelje. Predstavljanje igrača i sudaca obavlja predstavnik domaćina. Nakon toga svi naklonom pozdravljaju publiku i izlaze sa terena. Svi igrači dužni su za vrijeme predstavljanja, nastupanja i podjele nagrada biti odjeveni u

jednoobrazne klupske dresove. **Igrač koji nije bio na predstavljanju, nema pravo nastupa na tom susretu.** U slučaju nepovoljnih vremenskih prilika igrači mogu koristiti istovjetne zaštitne odjevne predmete.

2.2.5.2. Klupa za rezervne igrače

Suci kontroliraju jesu li svi prijavljeni igrači prisutni od početka susreta. Rezervni igrači, voditelj i ostalo osoblje za vrijeme susreta sijede na klupi za rezervne igrače te im je zabranjeno: pušenje, konzumiranje alkohola i korištenje mobitela. Prijavljeni igrači i voditelj za napuštanje terena i klupe za rezervne igrače moraju tražiti odobrenje od suca. **Igrači s klupe za rezervne igrače mogu tijekom susreta napustiti klupu za rezervne igrače radi odlaska u svlačionicu, zagrijavanja za slijedeću fazu igara…..**Na klupi za pričuvne igrače mogu sjediti voditelj momčadi, pomoćnik voditelja i predsjednik (predstavnik) kluba. Rezervni igrači i voditelj moraju za vrijeme susreta biti isključivo u zoni klupe za rezervne igrače. Voditelju je dopuštena komunikacija s igračima u terenu i sa klupe za rezervne igrače samo ako pritom ne ometa ostale igrače u terenu.

2.2.5.3. Time- out

Time-out: moguće je zatražiti jedan put u tijeku utakmice u trajanju od 1 (jedne) minute na način da se sa korištenjem time- outa ne može započeti u zadnjih 10 minuta susreta. Jednom zatraženi time-out ne može se opozvati. Sudac koji je u trenutku najave time-outa najbliže pozicioniran klupi za rezervne igrače zadužen je za odobravanje i bilježenje time- outa. Time-out mogu zatražiti isključivo voditelji ekipe, iznimno ako je on u igri kao igrač neko drugi s klupe za rezervne igrače. Time out se može zatražiti do trenutka bacanja bulina. Ako je time out zatražen na vrijeme, a sudac nije stigao zaustaviti igru, bačeni bulin ostaje na svojoj novoj poziciji, sudac zaustavlja igru i time out se može iskoristiti. U teren može tijekom time outa ući samo voditelj ekipe, iznimno neko drugi s klupe za rezervne igrače ako voditelj ekipe u tom trenutku nastupa kao igrač odnosno ako se u isto vrijeme odvija time out na dvije staze. Time out se može iskoristiti za izlazak s terena – uz odobrenje suca. Igrač može za vrijeme susreta samo jedanput dobiti odobrenje od suca za napuštanje terena i to nakon što je odigrao sve boće u tekućem bacanju. U situaciji kad je nakon najave time outa pozvan sudac da izmjeri punat, te zbog mjerenja istekne vrijeme kada se može odobriti time out (do kraja susreta ostane manje od 10 minuta) sudac može ipak odobriti time out ako procijeni da je mjerenje bilo nepotrebno nego je bilo usmjereno isključivo na odugovlačenje vremena kako bi jedna ekipa onemogučila drugoj korištenje time outa, osim u slučaju kada je ista ekipa zatražila nepotrebno mjerenje i time-out.

2.2.5.4. Popunjavanje obrasca za evidenciju preciznog i brzinskog izbijanja

Voditelji momčadi dužni su radi izbjegavanja sporova, te radi priznavanja rekorda uz kontrolu člana protivničke momčadi, popunjavati obrazac preciznog i brzinskog izbijanja. Za rekord će se priznati samo obrasci HBS-a s potpisima voditelja jedne i druge momčadi i sudaca. Kod određivanja konačnog rezultata mjerodavna je isključivo odluka sudaca.

2.2.5.5. Prijava igrača po disciplinama

- Za 1. fazu igara: mora se obaviti 30 minuta prije početka utakmice
- Za 2. fazu igara: brzinsko izbijanje: mora se obaviti najkasnije dvije minute nakon završetka 1. faze natjecanja
- Za 3. fazu igara: precizno izbijanje: mora se obaviti najkasnije dvije minute nakon završetka brzinskog izbijanja

- Za 4. fazu igara: štafetno izbijanje: mora se obaviti najkasnije dvije minute nakon završetka preciznog izbijanja
- Za 5. fazu: zadnji krug igara: mora se obaviti najkasnije do završetka uređenja igrališta

Nakon završetka tehničkih disciplina sudac obvezno traži od domaćina da uredi igralište (povući tepihom i smočiti ga). Voditelji ekipa koji se ne pridržavaju svojih obveza bit će pozvani na poštivanje istih uz obvezno sankcioniranje (bijeli, žuti, crveni karton). Suci će nakon završetka svake faze igara zviždukom označiti početak vremena predviđenog za prijavu igrača po disciplinama.

2.2.5.6. Zamjena igrača

Zamjena igrača obavlja se na način da voditelj ekipe najavljuje zamjenu te zatim on ili igrač koji ulazi u igru uručuje sucu ispunjeni obrazac za zamjenu igrača. Najava zamjene se može i povući. Zamjena se može odobriti samo ako je sucu uručen obrazac za zamjenu igrača do trenutka kada je bačen bulin, u protivnom zamjena se može obaviti nakon završetka tog bacanja.

2.2.6. Discipline

„U svim ligama (započevši od sezone 18/19) se igra po dvostrukom liga – sustavu. Utakmica se sastoji od pet (V) faza:

- Prva (I) faza: trojka, 2 x par, 1 x pojedinačno-klasično. Ždrijebom se određuju tereni na kojima se igra pojedina disciplina. Zagrijavanje koje slijedi (15 minuta prije početka susreta) određeno je u trajanju od deset (10) minuta za sve igrače. Rezervni igrači zagrijavaju se ravnomjerno raspoređeni na terenima gdje se odigravaju discipline par i trojka.
- Druga (II) faza brzinsko izbijanje:

I HBL:

- Prvo (1.) brzinsko izbijanje – teren 1 i 4, izvodi po jedan (1) igrač na 6 pozicija (sukladno članku 55 MTP) koji trče paralelno. Zagrijavanje u brzinskom izbijanju odvija se na tepihu u trajanju od tri (3) minute.
- Drugo (2.) brzinsko izbijanje – teren 1 i 4, izvodi po jedan (1) igrač na pozicijama 1, 2, 3 (sukladno objašnjenju 4. MTP) koji trče paralelno. Zagrijavanje u brzinskom izbijanju odvija se na tepihu u trajanju od tri (3) minute.
- Ekipe prijavljuju posebno igrača koji će izbijati brzinsko izbijanje na 6 pozicija, a posebno drugog igrača koji će izbijati brzinsko izbijanje na 3 pozicije. Ždrijeb terena obavlja se u isto vrijeme za oba brzinska izbijanja.

II i III HBL:

- jedno brzinsko izbijanje, igrači trče jedan pa drugi (odvojeno) na terenu 2. Zagrijavanje u brzinskom izbijanju odvija se na tepihu u trajanju od tri (3) min.

HŽBL;

- jedno brzinsko izbijanje u trajanju od pet (5) min: teren 2 i 4, izvode po jedna (1) igračica iz svake ekipe, i koje trče paralelno. Zagrijavanje u brzinskom izbijanju odvija se na tepihu u trajanju od tri (3) min.

- Treća (III) faza precizno izbijanje-teren 3 izvodi po jedan (1) igrač iz svakog kluba za II. i III. HBL, te po dva igrača (za I. HBL-u). Precizno izbijanje (II. i III. HBL-a) izvode igrači na jednom tepihu (tapetu ili gumi) istovremeno, odnosno jedan za drugim. U I. HBL izbijanja izvode istovremeno svi igrači na terenima 2 i 3 (redoslijed izbijanja teren 2-3-2-3). Parovi izbijača koji će se međusobno suprotstaviti određuju se ždrijebom. Zagrijavanje u preciznom izbijanju odvija se na tepihu u trajanju od pet (5) minuta. U ŽHBL pored preciznog izbijanja izvodi se i disciplina precizno valjanje.
- Četvrta (IV) faza štafetno izbijanje - teren 1 i 4 (IV. dio), izvode (5 min) po dva (2) igrača iz svakog kluba, a oni trče istovremeno – usporedno, to vrijedi samo za I HBL ligu, a u ostalim HBL ligama trče jedni pa drugi, odvojeno na terenu 2. Zagrijavanje u brzinskom štafetnom izbijanju odvija se na tepihu u trajanju od tri (3) minute. U HŽBL štafetno izbijanje - u trajanju od pet (5) min: teren 2 i 4, izvode dvije (2) igračice iz svakog kluba, a one trče istovremeno – usporedno. Zagrijavanje u štafetnom izbijanju odvija se na tepihu u trajanju od tri (3) min.
- Peta (V) faza susreta u kojoj je propozicijama natjecanja predviđeno odigravanje slijedećih disciplina: trojka, par – bližanje i izbijanje u krug, pojedinačno-klasično i pojedinačno- bližnje i izbijanje u krug. Ždrijebom se određuju tereni na kojima se igra pojedina disciplina. Zagrijavanje je određeno u trajanju od deset (10) minuta. Rezervni igrači zagrijavaju se ravnomjerno raspoređeni na terenima gdje se odigravaju discipline par – bližanje i izbijanje u krug i trojka. U petoj (V) fazi u disciplini pojedinačno klasično ne mogu nastupiti isti igrači kao u prvoj (I) fazi dok u disciplini trojka mora biti izmijenjen najmanje jedan (1) igrač u odnosu na sastav trojke u prvoj (I) fazi susreta."

Ekipe koje u liga natjecanju započnu pojedine discipline s različitim igračima u odnosu na prijavu gube sve takve discipline maksimalnim rezultatom. odmah nakon što sudac označi zviždukom početak susreta.

2.2.6.1. Brzinsko izbijanje

Izvode se dva brzinska izbijanja u I HBL. Prvo (1.) brzinsko izbijanje – teren 1 i 4, izvodi po jedan (1) igrač na 6 pozicija (sukladno članku 55 MTP) koji trče paralelno. Zagrijavanje u brzinskom izbijanju odvija se na tepihu u trajanju od tri (3) minute.
Drugo (2.) brzinsko izbijanje – teren 1 i 4, izvodi po jedan (1) igrač na pozicijama 1, 2, 3 (sukladno objašnjenju 4. MTP) koji trče paralelno. Zagrijavanje u brzinskom izbijanju odvija se na tepihu u trajanju od tri (3) minute. Ekipe prijavljuju posebno igrača koji će izbijati brzinsko izbijanje na 6 pozicija, a posebno drugog igrača koji će izbijati brzinsko izbijanje na 3 pozicije. Ždrijeb terena obavlja se u isto vrijeme za oba brzinska izbijanja. Niti jedan igrač nema pravo pristupa igralištu i zagrijavanju dok ga voditelj ekipe ne prijavi sucima za nastup. Nakon što su tepisi pravilno postavljeni na terene 1 i 4 sudac zviždukom označuje početak zagrijavanja. Voditelji prilikom prijave odmah ždrijebaju i staze na kojima će izbijati. Za kontrolu ispravnosti postavljanja tepiha i za kontrolu zagrijavanja zaduženi su suci za tehnička izbijanja. Igračima se određuje zagrijavanje za I. HBL na tepisima u trajanju od 3 minuta. Suci za tehnička izbijanja (I. HBL) odnosno suci (II. HBL) su obavezno dužni rubove izreza guma označiti kredom radi lakše provjere ispravnosti pogotka.U II i III HBL isto se tako dozvoljava zagrijavanje na tepisima za brzinsko izbijanje s time da se u II i III HBL izbija samo jedno brzinsko izbijanje, i to na način da se prvo zagrijava igrač koji prvi izbija. Nakon završenog izbijanja prvog igrača, zagrijavanje na tepisima obavlja i drugi igrač te potom nakon završenog zagrijavanja od 3 minute pristupa izbijanju (vidi napomenu pod 2.2.6.). U HŽBL započevši od natjecateljske sezone 2018/2019 izvodi se paraleleno izbijanje na terenima 2 i 4.

2.2.6.2. Precizno izbijanje

Izvode se dva precizna izbijanja (dva igrača po ekipi) istovremeno na terenima 2 i 3 – samo za I. HBL. Obavlja se paralelno na dva tepiha (dva igrača po ekipi) koji su pozicionirani na terenu 2 i 3 (smjer izbijanja prema semaforima za upisivanje rezultata). Niti jedan igrač nema pravo pristupa igralištu i zagrijavanju dok ga voditelj ekipe ne prijavi sucima za nastup. Nakon što su tepisi pravilno postavljeni na terene 2 i 3 sudac zviždukom označuje početak zagrijavanja. Ždrijeb za precizno izbijanje obavlja se na način da prvo izvučeni par izbija na terenu br 2, a drugo izvučeni par na terenu br 3 (I. HBL). Sudac na crti ili voditelji prilikom prijave i ždrijebanja parova izbijača vrše ždrijeb kojim se određuje redoslijed izbijanja po tepisima na način da oba igrača iste ekipe izbijaju ili prvi ili drugi. Redoslijed izbijanja po stazama: 2-3-2-3. Igračima se određuje zagrijavanje za I. HBL na tepisima u trajanju od pet (5) minuta. Za kontrolu ispravnosti postavljanja tepiha i za kontrolu zagrijavanja zaduženi su suci za tehnička izbijanja. Suci za tehnička izbijanja (I. HBL) odnosno suci (II. HBL) su obavezno dužni rubove izreza guma označiti kredom radi lakše provjere ispravnosti pogotka. U II. i III. HBL isto tako dozvoljava se zagrijavanje na tepisima na isti način kao i u I. HBL s time da se u II. i III. HBL izbija samo jedno precizno izbijanje odnosno s jednim igračem po ekipi (vidi napomenu pod 2.2.6.).

2.2.6.3. Štafetno izbijanje

Igračima se određuje zagrijavanje za I. HBL na tepisima u trajanju od 5 minuta. Voditelji prilikom prijave odmah ždrijebaju i staze na kojima će izbijati. U II. i III. HBL isto tako dozvoljava se zagrijavanje na tepisima za brzinsko izbijanje i to na način da se prvo zagrijava ekipa koja prva izbija. Nakon završenog izbijanja prvo izvučene ekipe zagrijavanje na tepisima obavlja i druga ekipa te potom nakon završenog zagrijavanja od 3 minute pristupa izbijanju(vidi napomenu pod 2.2.6.).

2.2.6.4. Precizno valjanje i ostale specifičnosti HŽBL

Započevši od natjecateljske sezone 2016/2017. u HŽBL uvodi se disciplina precizno valjanje. III. faza susreta u HŽBL (precizno valjanje i izbijanje) odvija se paralelno na terenima 1. i 3. Nakon I. faze (klasične igre) postavljaju se na teren tepisi za precizno izbijanje (1 ili 3), brzinsko izbijanje (2 i 4) i označuje teren za precizno valjanje (1 ili 3). Tereni za precizno valjanje i izbijanje se određuju ždrijebom. Redoslijed izvođenje III. faze (izbijanje/valjanje ili valjanje /izbijanje određuje se također ždrijebom. Redoslijed igračica koja prva valja i koja prva izbija također se određuje ždrijebom.
Način odvijanja III. faze je slijedeći:

- Igračica određena ždrijebom započinje igru na terenu određenom ždrijebom (valjanje ili izbijanje)
- Nakon toga nastavlja na drugom terenu (valjanje ili izbijanje) igračica također određena ždrijebom
- Ekipa koja prva valja prva i izbija i obrnuto, npr.: VALJANJE /IZBIJANJE /VALJANJE /IZBIJANJE ili IZBIJANJE /VALJANJE /IZBIJANJE /VALJANJE, i tako svih 11 pozicija do završetka 3. faze susreta
- ISTA IGRAČICA NE MOŽE NASTUPATI U PRECIZNOM VALJANJU I PRECIZNOM IZBIJANJU.

Ostale specifičnosti HŽBL:

- U sezoni 2018/2019 u HŽBL natječe se 6 ekipa.
- Natjecanje se sastoji od 10 regularnih kola i doigravanja – finalni turnir (4 ekipe) kojem je domaćin prvoplasirana ekipa nakon regularnog dijela natjecanja.

- U slučaju neriješenog rezultata u doigravanju pobjednik je bolje plasirana ekipa u regularnom dijelu natjecanja.
- Susrete regularnog dijela natjecanja sude dva suca od kojih je jedan nacionalni i jedan sudac za tehnička izbijanja koji može biti i kategorije sudac.
- U regularnom dijelu natjecanja (1. – 10. Kola) sucima kao ispomoć na tepisima prilikom brzinskog i štafetnog izbijanja pomažu voditelji ekipa koji su pozicionirani na „protivničkim tepisima".
- Brzinsko i štafetno izbijanje odvija se paralelno na terenima 2 i 4.

2.2.6.5. Bližanje i valjanje u krug u paru

I u natjecateljskoj sezoni 2018/2019 u svim HBL-a u 5 fazi susreta igra se disciplina bližanje i valjanje u krug u paru. Disciplina se igra na slijedeći način:

- **Ekipu sačinjavaju dva igrača koji igraju svaki s 3 boće**
- **Bodovanje i pravila su identična onima u igri krug pojedinačno (veličina kruga, bodovanje, izmjena valjanje/izbijanje…)**
- **Ekipe kada ostanu s viškom boća ovisno o radnji moraju valjati sve preostale boće (ako u tom bacanju valjaju) ili ako u tom bacanju izbijaju mogu s preostalim bocama izbijati boću i/ili bulin (bulin maksimalno dva puta po bacanju kada izbijaju)**
- **Redoslijed igranja igrača unutar ekipe je slobodan, igrači se dogovaraju o redoslijedu igranja (nema pravila osim da svaki igrač ne može igrati više od 3 boće po bacanju)**
- **Moguća je zamjena jednog igrača koja se može obaviti najkasnije nakon 7 bacanja**

2.2.7. Odustajanje i zakašnjavanje

2.2.7.1. Zakašnjavanje ekipa

U slučaju zakašnjavanja sudac određuje čekanje od maksimalno 30 minuta. Čekanje započinje s prijavom ekipa (predaja knjižica), te nakon ukupno 30 minuta (od trenutka predaje knjižica) čekanja sudac označava početak i kraj susreta te sastavlja Izvješće sa susreta. U izvješću ne upisuje rezultate već samo u napomenu navodi da se ekipa X nije pojavila na susretu. Ako momčad javi da će zakasniti iz opravdanih razloga, suci će ispitati sve mogućnosti da se susret odigra istog ili sljedećeg dana. Nakon čekanja od 1 sata suci kontaktiraju voditelja lige i dogovaraju daljnje postupanje (samo u slučaju dojavljenog opravdanog kašnjenja). Za vrijeme čekanja igrači ekipe koja nazoči susretu mogu se zagrijavati. Ako se ekipa koja kasni pojavi sa zakašnjenjem (dozvoljenim) na igralištu, sa zagrijavanjem mogu započeti tek nakon što su izvučeni tereni za igru i prijavljeni igrači ekipe koja je kasnila, a sve u vremenu preostalom za zagrijavanje.

2.2.7.2. Postupanje u slučaju odustajanja igrača zbog ozlijede ili bolesti – lige

Igrač nema pravo nastupa u daljnjem tijeku susreta. Postignuti rezultati evidentiraju se:

- Pojedinačno klasično: igrač gubi susret s 13:x- onoliko punata koliko je do tog momenta postigao.

- Kombinirana igra (krug): igrač ne gubi nužno susret već mu se priznaje do tada postignut rezultat, s time da se osvojeni punti u nezavršenim bacanjima poništavaju, a za svako nezavršeno bacanje priznaje se protivniku po šest (6) punata po bacanju
- U igri par i trojka klasično: dopušta se ekipama da nastave susret i s jednim (par) odnosno dva (trojka) igrača ako je ozljeda igrača uslijedila nakon što je već izvršena zamjena u tom paru ili trojci (ili zamjena nije moguća).
- U brzinskom izbijanju: igraču koji se ozlijedi priznaje se do tada postignuti rezultat s time da protivnik mora nastaviti s izbijanjem kako bi se moglo odrediti pobjednika .
- U preciznom izbijanju: igraču koji se ozlijedi priznaje se do tada postignuti rezultat s time da protivnik mora nastaviti s izbijanjem kako bi se moglo odrediti pobjednika.
- U štafetnom izbijanju: nakon ozlijede i odustajanja igrača, ekipa iz koje je igrač koji se ozlijedio nema pravo daljnjeg izbijanja, priznaje joj se do tada postignuti rezultat s time da protivnik mora nastaviti s izbijanjem kako bi se moglo odrediti pobjednika.

Igrač koji se je na zagrijavanju ozlijedio može se promijeniti s drugim raspoloživim igračem s klupe za rezervne igrače samo u disciplinama par i trojka te se u tom slučaju takav događaj evidentira u Izvješću s susreta kao zamjena. U slučaju da dođe do situacije kad se igrač ozlijedi na zagrijavanju i ne može nastaviti susret u pojedinačnim (klasične i tehničke) disciplinama odnosno u štafetnom izbijanju ozlijeđeni igrač nema pravo zamjene, gubi susret s 6:0 u klasičnim odnosno 20:0 u tehničkim disciplinama te nema pravo nastupa u daljnjem tijeku susreta.

2.2.7.3. Postupanje u slučaju odustajanja igrača bez valjanog razloga (nesportsko ponašanje, konflikt s voditeljem i slično) – lige

Sudac mora svako samovoljno napuštanje terena kazniti sa žutim kartonom i zatražiti od igrača da se vrati u teren. Ako je napuštanje terena od strane igrača konačno, ekipa iz koje je igrač nema pravo zamjene tog igrača u disciplini par i trojka. Sudac diskvalificira igrača (crveni karton) te on nema pravo nastupa u slijedećim igrama tog susreta. U tom slučaju postupak je sljedeći:

- U igri pojedinačno klasično susret se registrira s rezultatom 13:0 bez obzira na stanje rezultata i preostalog vremena za igru u trenutku napuštanja igrališta od strane igrača.
- U igri par i trojka klasično: dozvoljava se ekipama da nastave susret i s jednim (par) odnosno dva (trojka) igrača ako je jedan od igrača samovoljno napustio teren.
- U kombiniranoj igri (krug) igrač gubi susret rezultatom 48:0 bez obzira na do tada postignuti rezultat i na broj preostalih tura za igranje.
- U preciznom, brzinskom i štafetnom izbijanju ekipi ili igraču koji odustane bez valjanog razloga briše se do tada postignuti rezultat u toj disciplini, te se protivničkoj ekipi ili igraču bilježi pobjeda bez obzira na postignuti rezultat, (teoretski krajnji rezultat može biti 0:0 a pobjeda se evidentira 2:0 protivničkoj igraču / ekipi. Obveza je protivničke ekipe ili igrača da nastavi s izbijanjem radi evidencije postignutog rezultata i pobjede u toj disciplini.

2.2.7.4. Zakašnjavanje – prvenstva Hrvatske (sva)

Kod takmičenja s točno definiranom satnicom (kup takmičenja ili prvenstva u parovima, krugovima, pojedinačna prvenstva i prvenstva u preciznom i brzinskom izbijanju) igrač ili ekipa koja se ne pojavi na prijavi i ždrijebanju gubi pravo nastupa. Isto tako, ekipa ili igrač koji se u momentu sučevog zvižduka kojim označuje početak susreta ne nalazi na igralištu gubi susret. Gubitkom tog susreta gubi pravo na daljnji tijek takmičenja prema programu organizatora.

Igrači koji na natjecanje/utakmicu pristignu bez iskaznice o registraciji mogu nakon provjere suca natjecanja u bazi podataka HBS-a ukoliko su registrirani za klub u tekućoj natjecateljskoj sezoni nastupiti na susretu uz obaveznu uplatu kazne od 200,00 kuna za svakog takvog igrača odmah na licu mjesta voditelju/sucu susreta.

Za sve takve igrače klub mora najkasnije do kraja prvog slijedećeg radnog dana dostaviti mailom preslike iskaznica o registraciji putem kojeg dokazuju valjanost registracije i dokaz o valjanom liječničkom pregledu. U protivnom susret se registrira maksimalnim rezultatom za protivničku ekipu, odnosno ukoliko se radi o ostalim natjecanjima igrači/ekipa je diskvalificirana. Protiv takvih igrača/ekipa slijedi i prijava disciplinskom tijelu HBS-a.

Nastup igrača s valjanom iskaznicom o registraciji bez valjanog liječničkog pregleda nije dozvoljeno.

2.2.7.5. Broj igrača s kojima ekipa može nastupiti – lige

Prijaviti se može minimalno osam (8), a maksimalno dvanaest igrača (12). Iznimno jednom tijekom natjecateljske sezone može se prijaviti sedam (7) igrača. U slučaju nedovoljnog broja igrača ekipa u prvoj (1.) i/ili petoj (5) fazi gubi susret u disciplini pojedinačno klasično s rezultatom 6:0 i toj ekipi se oduzima jedan (1) bod na ljestvici. Pobjednik susreta je ekipa koja je osvojila više poena (više pobjeda u pojedinim disciplinama). Za pobjedu se dobivaju tri (3) boda. Za neriješen rezultat dobiva se po jedan (1) bod. Klub u jednoj natjecateljskoj sezoni može jednu utakmicu odigrati sa sedam (7) igrača - BOĆARA. Tada je obaveza da ne može igrati u prvoj (1) i petoj (5) fazi susreta (u slučaju potrebe) igru „pojedinačno klasično“ i tu disciplinu gubi s rezultatom 6:0. Za neopravdano nedoigrane discipline u jednom susretu kazna je oduzimanje ukupno jednog boda (-1) na ljestvici.
Ukoliko ekipa u tijeku susreta (radi isključenja bez prava zamjene ili ozljeda) ostane sa šest (6) igrača u prvoj (1) fazi susreta, odnosno sa pet (5) igrača u petoj (5) fazi susreta, tada gubi susret maksimalnim rezultatom bez obzira na trenutačni rezultat na terenu i prije odigrane discipline.

2.2.7.6. Voditelji klubova u HBL-ma

Započevši s natjecateljskom sezonom 2017/2018 svi klubovi koji se natječu u HBL-a moraju imati na susretu u svom sastavu licenciranog trenera. Klubovi moraju s igračima obavezno prijaviti i licenciranog voditelja ekipe. Voditelj predaje sucima susreta iskaznicu voditelja.
Voditelj ekipe može nastupati na susretu i kao igrač i tada prilikom prijave uz iskaznicu voditelja predaje i člansku iskaznicu. Voditelj ekipe ne može obavljati svoju ulogu voditelja za drugi klub istog ranga natjecanja u kojem se natječe klub u kojem je on registriran kao igrač. Kada klub nastupi na susretu bez licenciranog voditelja ekipe kažnjava se novčanom kaznom od 200 kuna. Klub kaznu uplačuje na žiro račun HBS-a u roku od 5 dana, a najkasnije do slijedećeg susreta. U protivnom nema pravo nastupa na slijedećem susretu.

<u>Kada ekipa nastupi bez licenciranog voditelja obavezno sudac mora upisati u izvješće sa susreta u rubriku napomena da je ekipa igrala bez licenciranog voditelja. Ako sudac ne upiše u napomenu izvješća s susreta da je ekipa igrala bez licenciranog voditelja slijedi disciplinska prijava protiv suca susreta.</u>

2.2.8. Prekidi i nastavak utakmice

Susret se može prekinuti trajno i privremeno. Kod trajnog prekida nema nastavka. O prekidu utakmice odlučuje sudac. Susret se mora prekinuti trajno u slučaju:

- fizičkog napada na suca,
- u svim slučajevima koji su predviđeni u MTP-u

2.2.8.1. Privremeni prekidi

Kod privremenog prekida razlikujemo tri slučaja:

1. Kad se nastavak igra u istom danu susret se nastavlja tamo gdje je prekinut - nezavršene ture u klasičnim igrama, štafetno i brzinsko izbijanje se ponavlja. U preciznom izbijanju ako je prekid kraći od 30 minuta ponavljaju se samo nezavršene serije na poziciji. Ako je prekid dulji od 30 minuta ponavlja se cijela serija (cijelo precizno izbijanje) s istim igračima i čim to bude moguće. Izvješće se vodi na istom obrascu.
2. Kad se nastavak igra u drugom danu, nezavršene discipline igraju se ponovo od početka. U susretima s više disciplina završene discipline se ne ponavljaju. Za nastavak ekipa može prijaviti nove igrače kao da se igra novi susret. Izvješće se vodi na novom obrascu koji se spaja s izvješćem do prekida (voditi pažnju o obavezi izmjene jednog igrača u zadnjoj fazi igara).
3. Kad prije prekida nije završena niti jedna disciplina, a nastavak se ne može igrati isti dan, susret se ponavlja. Tada ekipa može prijaviti nove igrače kao da se igra novi susret. Izvješće se vodi na novom obrascu koji se spaja s izvješćem do prekida.

Susret se mora prekinuti privremeno:

- u slučaju magle ili mraka koji sprječavaju vidljivost, odnosno ako osvjetljenje ne odgovara uvjetima predviđenim Propozicijama,
- uslijed velike hladnoće, jake kiše i nesnosne žege, ako igralište tijekom utakmice postane neprikladan za igru (blato, voda, klizavost) u toj mjeri da je onemogućena kontrola nad boćom,
- uslijed nereda na boćalištu, ometanja igre od strane gledatelja, zbog ispada igrača, zbog slabe organizacije.

Prije donošenja odluke o prekidu utakmice uslijed nereda na boćalištu suci su dužni tražiti od organizatora: a) uvođenje reda na boćalištu i/ili b)ispražnjavanje gledališta. Ako se ni tada ne osigura red na boćalištu, suci će trajno prekinuti susret.

Važno je za spomenuti da kad dođe do prekida susreta u klasičnim disciplinama koji je duži od 30 minuta ili u slučaju kad je nastavak (bez obzira na dužinu prekida) nakon prekida na drugom borilištu (npr. odlazak u dvoranu), obavezno je zagrijavanje igrača „gore-dolje“ (cca 5 minuta).

2.2.8.2. Hrvatske boćarske lige – obaveza osiguranja natkrivenog prostora

- **Propozicijama o državnim natjecanjima – lige određeno je da je održavanje susreta I. HBL i II HBL jug – članovi moguće je jedino u dvorani sa najmanje četiri staze, koje čine boćalište.**
- **Klubovi II HBL-a sjever i ŽHBL mogu nastupati na boćalištu s četiri staze koji nije natkriven, S OBAVEZNOM četvero staznom dvoranom ili natkrivenim četverostaznim boćalištem u rezervi na koje se susret seli u slučaju lošeg vremena.**
- **Klubovi III HBL-e moraju nastupati na četverostaznom boćalištu i dužni su osigurati rezervno natkriveno boćalište kod lošeg vremena i nemogućnošću nastupa na otvorenim terenima, a za vrijeme trajanja susreta između dva kluba SAMO AKO SE RADI O**

KLUBOVIMA IZ RAZLIČITI županijskih boćarskih saveza. Ovo pravilo se ne primjenjuje u slučaju kada se međusobno sastaju klubovi iz slijedećih različitih boćarskih saveza: BS OBŽ, BS BPŽ i BS VSŽ. .

- **Klubovi II-ih i ŽHBL su obavezni prije početka natjecanja prijaviti rezervne terene.**
- **Promjenom usvojenom na I.O. HBS (05/2017) uvedena je obaveza rezervne varijante (natkriveni tereni) za klubove III HBL kada se radi o susretu klubova iz različith ŽBS. Ovo pravilo se ne primjenjuje u slučaju kada se međusobno sastaju klubovi iz slijedećih različitih boćarskih saveza: BS OBŽ, BS BPŽ i BS VSŽ. U svim drugim slučajevima kod lošeg vremena u III HBL-i postupanje je slijedeće:**
- **U slučaju lošeg vremena (kiša) a da susret nije započeo klubovi domaćini obavještavaju povjerenika III HBL-e o vremenskoj situaciji koji je jedini ovlašten za donošenje odluke o eventualnoj odgodi odigravanja susreta,**
- **Povjerenik lige donosi odluku:**
  - **o odgodi susreta ili**
  - **ne odobrava odgodu te konačnu odluku o odigravanja susreta prepušta delegiranim sucima ovisno o situaciji na terenu.O svojoj odluci Povjerenik lige obavještava predstavnike klubova i suce susreta (odgovornu osobu za delegiranje sudaca u županijskom boćarskom savezu),**
- **Suci susreta su osim u slučaju kada ih o odgodi susreta obavijesti povjerenik lige ili odgovorna osoba iz županijskog zbora sudaca dužni pojaviti se u predviđeno vrijeme za početak susreta na boćalištu. Ekipe domaćina nisu ovlaštene za davanje naloga sucima.**
- **U slučaju prekida a kada je susret započeo nastavak se igra sukladno članku 25. Pravilnika o natjecanju HBS-a,**
- **Datum odigravanja neodigranog ili prekinutog susreta dogovorno određuju voditelji ekipa o čemu najkasnije u Ponedjeljak (dan nakon predviđenog termina odigravanja susreta) obavještavaju povjerenika III HBL-e. Susret se obavezno mora odigrati u tjednu koji slijedi tj. prije odigravanja susreta slijedećeg kola. U slučaju ako ekipe ne postignu dogovor oko termina odigravanja susreta povjerenik lige određuje Subotu u 15,00 kao termin odigravanja nastavka prekinutog susreta ili neodigranog susreta,**
- **Povjerenik lige o novom datumu odigravanja neodigranog ili prekinutog susreta obavezno obavještava suce susreta (posredstvom odgovorne osobe za delegiranje sudaca na susretima III HBL-e),**

2.2.9. Izvješće sa susreta i evidencija pobjednika

Izvješće sa susreta nakon završenog susreta potpisuje isključivo voditelj ekipe. **Domaćin (ekipa) dužna je prije početka susreta dostaviti sucu Izvješće s susreta (tri kopije).** U slučaju primjedbe ekipa sudac je jedini ovlašten za upisivanje primjedbe u Izvješće. Isto tako, sudac mora svaku primjedbu ekipa unijeti u zapisnik koliko god ona bila opravdana ili neopravdana – naravno u skraćenom obliku. Najava žalbe ekipe na rezultat susreta mora sukladno propozicijama natjecanja obavezno biti najavljena u Izvješću s susreta.

Pobjednik susreta je momčad koja je osvojila više poena (više pobjeda u pojedinim disciplinama). Za pobjedu se dobivaju tri (3) boda. Za neriješen rezultat dobiva se po jedan (1) bod.

2.3. Kartoni i kažnjavanje

2.3.1. Uvod

Sudac može sankcionirati kartonima od trenutka prijave do trenutka potpisivanja i zaključivanja Izvješća. Nakon toga u slučaju izvanrednih događaja sudac se je o istim dužan očitovati u pismenoj formi (po potrebi i telefonski kontaktirati) te dostaviti dopis Voditelju lige i organizatoru natjecanja (HBS ili Županijskom BS). Izvješće o kažnjavanju dužni su isključivo suci poštom ili osobno dostaviti Voditelju lige i organizatoru natjecanja (HBS ili Županijskom BS). U napomenu u Izvješće sa susreta Sudac mora upisati imena igrača koji su kažnjeni žutim ili crvenim kartonom.

2.3.2. Posebni slučajevi

Utakmice i susreti se registriraju u korist protivnika:

a) ako momčad nije nastupila,
b) ako teren nije bio prikladan za igru krivicom domaćina,
c) ako momčad odbije da utakmicu vode delegirani suci,
d) ako momčad napusti teren ili odbije da nastavi već započetu utakmicu,
e) ako momčad preda utakmicu ili se utakmica ne odigra krivnjom te momčad,
f) ako momčad ne ispuni uvjete iz ovog Pravilnika ili propozicija natjecanja u kojem sudjeluje, a koji predviđaju posebne slučajeve za registraciju utakmice u korist protivnika.

U svim tim slučajevima utakmica će se registrirati s rezultatom 6 : 0 u korist protivničke momčadi (u tehničkim disciplinama 20 : 0). Ukupan rezultat susreta registrirat će se maksimalnim rezultatom u korist protivničke ekipe.

2.3.3. Bijeli karton - upozorenje :

Sudac će sankcionirati igrače bijelim kartonom ili upozorenjem za sljedeće postupke:

- Ako protivniku onemogući pregled neodigranih boća (boće pokrivene krpom u slučaju kiše i sl),
- Ako prigovori protivniku umjesto da se obrati sucu,
- Ako prigovori na odluku suca,
- Voditelju ako svojim glasnim savjetima s klupe za rezervne igrače ometa igrače protivničke ekipe,
- Ako igrač u znak protesta udari nogom u predmet i slično,
- Ako u znak protesta baci šipku ili krpu,
- Neprimjerno se kreće po terenu i glasno negoduje uz pogrdne riječi
- Kod pretjeranog ravnanja terena ili oštećenja istog,
- Voditelju koji kasni s prijavom ekipe,
- Igraču koji u preciznom izbijanju nakon izbačaja boće prijeđe prvu liniju odnosno uđe u pravokutnik gdje se nalazi tepih,
- Ako igrač nenamjerno pomakne ili skrene – zaustavi neki predmet,
- Ako se igrač zagrijava s više boća nego je predviđeno za tu disciplinu u kojoj nastupa,
- Upozorenje igraču koji izbija ili valja sumnjivim korakom,
- Igraču koji se odbije rukovati prilikom predstavljanja,
- Ako bez dopuštenja napusti klupu za rezervne igrače,
- Ako nenamjerno svojim kretnjama dekoncentrira protivnika prilikom izbijanja ili valjanja,
- Za neprimjerno odijevanje,
- Za pušenje i korištenje mobitela na klupi za rezervne igrače

2.3.4.Žuti karton - opomena :

Sudac će sankcionirati igrače žutim kartonom (opomenom) u sljedećim situacijama:

- Za sve ponovljene radnje za koje je dobio bijeli karton,
- Ako po mišljenju suca namjerno u dobroj namjeri (iz neznanja) pomakne ili zaustavi neki predmet,
- Ako po mišljenju suca nenamjerno odigra boću više,
- Ako bez dopuštenja napusti igru,
- Igraču ili voditelju koji za vrijeme susreta konzumira alkohol,
- Igrač koji za vrijeme dok igra razgovara na mobilni telefon,
- Ako svojim gestama izaziva suca, protivnika ili publiku,
- Ako se nesportski ponaša prema sucu, protivniku ili publici,
- Za nepoštivanje odluke suca na način da vrijeđajući prigovara
- Zbog ponovnog odugovlačenja igre u cilju dekoncentracije protivnika
- Zbog odugovlačenja igre kako bi onemogućio protivniku još jedno bacanje bulina odnosno kako bi isteklo vrijeme,
- Zbog namjernog oštećenja terena kako bi otežao igranje protivniku,
- Ako namjerno svojim kretnjama dekoncentrira protivnika prilikom izbijanja ili valjanja,
- Ako izrazito glasno psuje i govori prostačke riječi za vrijeme trajanje susreta,
- Ako krivo obilježi predmet s namjerom prijevare kod mjerenja,
- Ako krivo mjeri u cilju varanja protivnika i za to pozove suca (razlika od 0,5 – 1 cm ; ovisno od udaljenosti predmeta od bulina),
- Ako nenamjerno izbriše trag boće prije dogovora s protivničkom ekipom i odluke suca,
- Ako pljuje po terenu,

2.3.5. Crveni karton - isključenje :

Sudac će sankcionirati igrače crvenim kartonom (isključenjem) u sljedećim situacijama:

- Za sve ponovljene radnje za koje je dobio žuti karton,
- Ako namjerno izbriše trag boće kod izbijanja prije dogovora s protivničkom ekipom i odluke suca kod situacije koja može odlučiti pobjednika susreta,
- Ako po mišljenju suca namjerno odigra boću više,
- Ako po mišljenju suca namjerno u zloj namjeri pomakne ili zaustavi neki predmet,
- Za glasno psovanje igrača, publike ili suca,
- Kod napada ili pokušaja napada nekog prisutnog (igrač, publika, službeno osoblje) na ili uz igralište,
- Kod konačnog nepoštivanja i ne prihvaćanja odluke suca (mjerenje, odluka o valjanosti izbijanja i slično),
- Namjerno postavljanje prepreke na putanju predmeta igre,
- Međusobno dogovaranje oko odluka (namještanje rezultata),
- Prijevare vezano za punjenje, veličinu ili težinu boća,
- Zamjenu boća tijekom igre bez odobrenja suca,
- Igranje s više boća nego je pravilnikom dopušteno za disciplinu u kojoj nastupa,
- Nagovaranje igrača da napuste igru,
- Igraču koji nastupa u vidno alkoholiziranom stanju,
- Igrač koji se nakon samovoljnog napuštanja (bez posebnog razloga) terena ne želi vratiti u igru na poziv suca

Predviđene kazne za voditelje ekipa su slijedeće:

1. upozorenje (bijeli karton),
2. opomena (žuti karton),,
3. isključenje (crveni karton)

2.4. Državni rekordi

Pravilnik o državnim rekordima usvojen je odlukom I.O. HBS-a (02/2016). Kako je uloga boćarskog suca na susretima koja sudi dvojaka (sudac i delegat susreta) iz usvojenog pravilnika proizlaze i dodatne obaveze glede evidencije i vođenja dokumentacije u slučaju ostvarenja državnih rekorda. Podaci o aktualnim državnim rekordima nalaze se na web stranicama HBS-a. Suci susreta su u slučaju ostvarenja državnog rekorda u slijedećim disciplinama:

- **Brzinsko izbijanje**
- **Štafetno izbijanje**
- **Precizno izbijanje**

za slijedeće kategorije:

- **juniorke do 18 godine**
- **članice – seniorke**
- **kadeti do 15 godine (U15)**
- **juniori do 18 godina (U18)**
- **članovi – seniori**

osigurati i dostaviti povjereniku lige:

- **Kopiju Izvješća s susreta (ako je rekord ostvaren na liga natjecanju)**
- **Evidencije pogotka koju vode ekipe na službenim zapisnicima ovjerenu od strane sudaca na natjecanju. (zapisnici se nalaze u prilogu ovog dopisa i na web stranicama HBS-a)**

3. POJAŠNJENJE I TUMAČENJE MTP-A

3.1. TERMINOLOGIJA

3.1.1. Tura igre

Tura igre je dio utakmice u jednom smjeru. Počinje u trenutku kada igrač određen za bacanje bulina prvi put iz ruke izbaci bulin. Završava kada bulin izađe izvan igre nakon pravilnog udarca ili nepravilnog a prihvaćenog, ili kada su učinjeni (završeni) efekti zadnje igrane boće (na igralištu nema više predmeta u kretanju). – Vidi prilog III

3.2. MATERIJALI – PROSTOR ZA IGRU (POGLAVLJE 1)

3.2.1. Neregularna boća i bulin (čl. 1 i 2)

Ako sudac **sa sigurnošću** utvrdi da su korištene neregularne boće (manja ili veća težina/obujam od dopuštenog MTP) odmah će isključiti igrača ili igrače (nema mogućnosti zamjene boće). U težim prekršajima (neregularna punjenja) predviđena je i prijava nadležnom disciplinskom tijelu organizatora takmičenja. U slučaju da se ustanovi da je bulin neregularan sudac će naložiti zamjenu s drugim regularnim bulinom po završetku bacanja koje je u tijeku, ako je već odigrana prva boća. Probušene boće su zabranjene, neovisno o broju rupa ili promjeru boće. Boće nakon što su izašle iz tvornice ne smiju se više prepravljati.

3.2.2. Neregularna šipka (čl. 3)

U susretu se koristi samo jedna šipka. U liga natjecanjima (HBS) je to ona koju je domaćin stavio na raspolaganje. U svim ostalim natjecanjima u slučaju da se igrači (ekipe) ne mogu dogovoriti čija šipka će se koristi pravilo je da se koristi šipka onog igrača (ekipe) koji je ždrijebanjem osvojio bulina.
Ako sudac utvrdi da je šipka neispravna zapovjedit će njenu zamjenu s drugom ispravnom odmah ne čekajući kraj bacanja.

3.2.3. Određivanje igrališta na kojem će se igrati (čl.. 4)

U nadležnosti je organizatora takmičenja. Na sucu je da intervenira samo u slučaju da igralište nije regularno (prema MTP) ili da se zloupotrebi samo uređivanje igrališta u smislu favoriziranja pojedine ekipe ili igrača.

3.2.4. Rub koji označuje zadnju liniju na igralištu (čl 4)

Rub koji označuje zadnju liniju na igralištu pravilan je ako je visine minimalno 20 cm fiksan ili pomičan (preporuča se da je pomičan kako bi spriječio povrat boće u igru nakon izbijanja). U slučaju nepravilnog ruba koji označuje zadnju liniju igrališta obavezno treba biti označna zadnja linija na igralištu. U slučaju da igrač u fazi kretanja kod izbijanja nagazi zadnju liniju sudac označuje prekršaj. Boća igrača je poništena (nema mogućnosti primjene pravila prednosti).

3.3. UTAKMICA (POGLAVLJE 2)

3.3.1.Računanje punata (čl. 7)

Jedna ekipa može prihvatiti punte priznate od protivničke ekipe. Dovoljno je da im protivnička ekipa jasno da do znanja da im priznaje punte (npr. usmeno, guranjem bulina s pozicije ili pokazivanjem rukom broja punata koje im priznaje). Naravno to ne predstavlja obavezu za ekipu već ona može radi proteka vremena ili treninga igrati preostale boće.

Posebni slučajevi: ako ekipa kojoj su ponuđeni punti nema u sastavu kapetana ekipe koji službeno predstavlja ekipu, tada ako jedan ili više igrača prihvate ponuđene punte (ili čak pobjedu pružanjem-čestitanjem rukom na pobjedi) iako nije postignut dogovor među svim članovima ekipe koja priznaje punte-pobjedu odluka se smatra konačnom i pravovaljanom. Stoga je veoma bitno da u pogledu određivanja odgovorne osobe (kapetana) jedne ekipe on nosi kapetansku traku na nadlaktici.

3.3.2. Obveza igranja svih boća

Svaka ekipa ili igrač ima pravo odlučiti hoće li igrati sve preostale boće koje ima na raspolaganju. U pojedinim situacijama korisnije je za pojedinu ekipu – igrača da ne igra sve boće (npr. kako ne bi «prodali punat» ili kad je potrebno odigrati do kraja zadnje bacanje radi isteka vremena). Kada nakon odluke suca u terenu nema niti jedne boće, protivnička ekipa je ta koja mora igrati.

3.3.3. Bacanje koje se ne može poništiti: najava bulina kod izbijanja (čl. 9/B)

Važno je spomenuti da se i u ovim slučajevima može prilikom izbijanja najaviti bulin (radi pomicanja istog u polju predviđenom za igru ili radi produženja crte izbijanja boće koja se nalazi na poziciji iza bulina) ali s obvezom da se bulin vrati na prvobitnu poziciju u slučaju da se izbaci „van igre“.

3.3.4. Ekipa pobjednik (čl. 9)

Promjenom MTP (2011) u članku 9 koja sada kaže:

„Ako u završnici utakmice, nakon završetka bacanja ostane još vremena za igru a maksimalni broj punata nije ostvaren, obavezno je igranje još jednog bacanja“.

došlo je do promjene u samom odvijanju susreta. Ukida se diskreciono pravo ekipe koja je osvojila bulin da ako je do isteka vremena susreta manje od 20 sekundi sama odluči dali će igrati još jedno bacanje. Tako sada ako nakon što je odigrana zadnja boća te nema više predmeta u kretanju (u praksi to znači da je bacanje gotovo) a sirena još nije označila istek vremena (pa čak ako do tog momenta ima 1 sekunda) obavezno je igranje još jednog bacanja. Eventualno mjerenje punta (od strane suca ili igrača) neće se ubrojiti u preostalo vrijeme (što je bio slučaj do sada) tako da će se ono obaviti u miru s punom pozornošću bez straha da će tijekom mjerenja istječi vrijeme za igru, znajući da je obavezno igranje još jednog bacanja. Primjeri mogućih situacija kod isteka vremena nalaze se u prilogu III ovog Priručnika

3.3.5. Bližanje jednom boćom radi dobivanja pobjednika kod neriješenog rezultata (čl. 9)

Važno je napomenuti da se prije mjerenja udaljenosti boće od bulina mora obavezno bulin vratiti na prvobitnu poziciju te se tek nakon toga može pristupiti mjerenju. Boća koja gura bulin preko 50 cm nije poništena.

3.4. PRAVA I DUŽNOSTI IGRAČA (POGLAVLJE 3)

3.4.1 Bulin koji završi u drugoj liniji (za vrijeme trajanje igre) (čl 12)

Ako sudac prosudi da je druga linija neispravna (previše široka i duboka), on pomiče na trenutak bulin kako bi popunio drugu liniju pijeskom, pravilno ucrtao drugu liniju (ne preduboku ili preširoku), zatim vraća bulin na prvobitnu poziciju. Isto tako moramo spomenuti da je nakon ispravnog bacanja bulina zabranjeno popravljati liniju najdužeg bacanja bulina odnosno naročito je zabranjeno popravljanje linija pravokutnika u igri izbijanja i bližanja u krug gdje se one koriste za zaustavljanje kretanja boće kroz krug. Kod izbijanja, gdje je unutar prostora pada boće od pola metra 1. ili 2. linija kvadranta, dopuštamo da izbijač zatrpa tu crtu.Isto tako se nakon toga mora dopustiti valjaču da samo taj dio crte ponovno obnovi.

3.4.2. Markacija (označavanje) predmeta (čl. 13)

Ako markacija nije pravilno ucrtana (dvije crte, paralelne s linijama igrališta pod kutom od 90 stupnjeva bez dodatnih markacija) eventualno vraćanje predmeta na prvobitnu poziciju uslijed nepravilnog izbijanja ili pomicanja bit će na štetu ekipe koja je bila odgovorna za markaciju tog predmeta, ako je potrebno i uz intervenciju suca. Važno je napomenuti da je svaka ekipa odgovorna za markaciju svojih boća (i u pojedinačnim igrama). Kod mjerenja predmeta zbog posljedica pomicanja (50 cm) potrebno je ponovno ucrtati ili popraviti eventualne neispravne markacije predmeta i nakon toga u slučaju dvojbe donesena odluka bit će na štetu ekipe koja je bila odgovorna za markaciju tog predmeta.
U slučaju izbijanja koje je za posljedicu imalo i brisanje oznaka pozicije predmeta, predmet na prvobitnu poziciju stavljaju obje ekipe zajedno, a u slučaju neslaganja intervenirat će sudac. U posebnim situacijama kod kojih sučeva odluka može odlučiti utakmicu ili cijeli susret između dvije ekipe (odluka kojom se konačno dodjeljuje punat jednoj ekipi ili donosi odluka o pobjedniku susreta) sudac u nemogućnosti da rekonstruira situaciju, a kako ne bi oštetio jednu od ekipa, može donijeti odluku o poništenju bacanja.

3.4.3. Predmeti pomaknuti od strane suca prilikom mjerenja (odnosi se na čl. 16)

Sudac može dodijeliti punat pojedinoj ekipi ako procijeni da je pomicanje bilo zanemarivo ili ako ekipa na čiju je štetu bilo pomicanje još uvijek ima punat. U protivnom slučaju dosuđuje jednaku udaljenost boća od bulina. U svakom slučaju sudac vraća pomaknute predmete na prvobitno mjesto.

3.4.4. Kada se može mjeriti (čl. 17)

Ovo je jedna od situacija koja se često u praksi krivo tumači. Jedina ispravna tvrdnja je da pogrešna tvrdnja ili mjerenje suigrača ili protivnika ne isključuje pravo na ponovno mjerenje, što znači da ekipa koja je igrala, a nije bila dužna, ima pravo na ponovno mjerenje osim u situaciji navedenoj u čl. 18. Npr.: iako ste igrali boću zbog pretpostavke da je vaš suigrač točno izmjerio da je punat protivnički, nakon što ste odigrali boću koja nije dodirnula ni jedan predmet na terenu pristupili ste ponovnom mjerenju i ustanovili ste da je punat ipak vaš. Punat tada pripada vama a odigrana boća ostaje na mjestu.

Mjeriti se ne može:

- nakon odluke suca
- nakon zatraženog i izvršenog povrata predmeta na prvobitnu situaciju uslijed nepravilnog bližanja ili izbijanja.

3.4.5. Boća drugog igrača igrana zabunom (čl. 22)

Radi se samo o eventualnoj boći protivničke ekipe ili igrača. U prvom slučaju vrši se zamjena igrane boće bez posljedica po igrača uz upozorenje suca. U svakom ponovljenom slučaju primjenjuje se pravilo prednosti. Također moramo spomenuti da se tijekom igre (par, trojka) boće smatraju ekipnim rekvizitom, tako da se igrana boća svog suigrača ne smatra greškom te da se zbog toga one ne mogu zamijeniti. Naravno da se mora poštivati obaveza igranja onoliko boća koliko je MTP za tu disciplinu predviđeno.

3.4.6.Zamjena jedne boće drugom raspoloživom (čl. 23)

Zabranjena je zamjena igrane boće s drugom raspoloživom – neodigranom (koja se nalazi u nosaču boća). Obje boće biti će poništene. Eventualna primjena čl. 23 koji se odnosi na poništavanje boća vezanih za čl. 23 bit će moguća tek kad kada boće budu zamijenjene. Isto tako zabranjeno je za vrijeme trajanje utakmice zamjena boća bez odobrenja suca (u slučaju oštećenja ili ako je boća proglašena neupotrebljivom). Igrač koji to učini bit će diskvalificiran (crveni karton), a njegova ekipa (par, trojka) bit će kažnjena gubitkom utakmice. Sudac intervenira odmah nakon što je primijetio da je igrač zamijenio boću ne čekajući da igrač odigra boću.

3.4.7.Mjesto gdje stoje boće (čl. 24)

Podsjeća se na razliku između igranih i neodigranih boća. U slučaju neodigranih boća nakon jednog upozorenja, boće koje se ne nalaze u nosačima bit će poništene. U slučaju odigranih boća koje nisu smještene u nosaču boća nakon ponavljanja ekipi se zaprijeti jednom od kazna predviđenih čl. 31 (žutim kartonom, poništavanjem jedne boće u tekućom ili u nemogućnosti sljedećem bacanju). U slučaju kada igrač radi isteka vremena preostale neodigrane boće stavi pored sebe kod osnovne linije sudac ga za ostale boće upozorava s bijelim kartonom s obavezom da sve neodigrane boće odloži u nosač boća. U slučaju ponavljanja sve takve boće se poništavaju**. Tumačenjem od 06/2016 neodigrane boće koje se nalaze u polju kamo se baca bulin (kod poništavanja ture igre) nisu odmah poništene već se i na njih primjenjuje čl. 24 MTP (u prvom slučaju upozorenje, a u ponovljenom slučaju poništavanje)**

3.4.8.Igrana boća više (čl. 26)

Boća je poništena, a igrač se kažnjava žutim kartonom. U slučaju da se ustanovi da je ekipa odnosno igrač igrao **namjerno** boću više tada osim toga što ekipa – igrač gubi utakmicu, igrač koji je igrao boću više biva kažnjen crvenim kartonom.

3.4.9. Pozicija igrača (čl 27)

3.4.9.1. Pozicija igrača koji igra i obveza igranja

Najvažnije promjene MTP tijekom kongresa F.I.B. u Casablanci desile su se u članku 27 MTP. Članak 27 opisuje poziciju igrača tijekom igre i poziciju ostalih igrača. Dok u dijelu koji se odnosi na poziciju ostalih igrača nije bilo promjena, u dijelu koji se odnosi na poziciju igrača koji igra došlo je do revolucionarnih promjena. Promjene se očituju u slijedećem:

- **Igrači mogu ulaziti i izlaziti iz pravokutnika od 7,5 m bez obaveze igranja, odnosno bez ikakvih sankcija, naravno sve pod uvjetom da ne prekorače vrijeme za igranje boće od 45 sekundi,**
- **Igrači od početka akcije igranja ne smiju nagaziti ili prekoračiti vanjske linije pravokutnika od 7,5 m prije nego odigra boću. Isto valja kako za igrača koji valja tako i za igrača koji bliža**
- **Početak akcije igranja odnosi se na trenutak kada igrač uzme boću iz nosača boće. Od tog trenutka igraču je zabranjeno nagaziti ili prekoračiti vanjske linije pravokutnika od 7,5 m (zona zaleta) prije nego odigra boću.**
- **U slučaju prekršaja postupanje je slijedeće (dvije mogućnosti):**

  - Ako igrač nagazi ili prekorači liniju **prije izbačaja boće sudac odmah signalizira prekršaj ne čekajući da igrač odigra boću i boća je poništena – nema primjene pravila prednosti** (npr. igrač uzme boću iz nosača i zatim ode na trenutak na susjednu stazu da razgovara s kolegom, igrač uzme boću iz nosača boće i zatim je ponovno vrati u nosač boće, **igrač koji izbija u pripremi za izbijanje nagazi 4. ili najdužu liniju,** igrač u trku nagazi bočnu liniju pravokutnika**, igrač u pripremi za valjanje stane jednom nogom van staze**….)

  - Ako igrač **u trenutku izbačaja nagazi ili prekorači osnovnu liniju ili neku drugu liniju sudac signalizira prekršaj i protivnik primjenjuje pravilo prednosti.**

3.4.9.2. Raspored ostalih igrača

Ostali igrači stoje u svim slučajevima iza prve linije (i prilikom valjanja i izbijanja). Prilikom izbijanja osim iza prve linije, ostali igrači stoje i uzduž bočnih linija, izvan igrališta (po mogućnosti). Gaženje bočne linije ostalih igrača za vrijeme izbijanja nije dopušteno. Samo suigrači izbijača moraju se poredati na istoj strani igrališta (nema obaveze da budu poredani jedan do drugoga). Radi ubrzavanja igre ovaj član se ne primjenjuje na trenutak bacanja bulina: u tom slučaju će biti dovoljno ne ometati igrača koji baca bulin te ne postoji obveza igrača da budu iza prve linije. Pojašnjenje termina iz čl. 27 paragraf B: termin „po mogućnosti“ odnosi se na poziciju ostalih igrača prilikom izbijanja; termin eventualno „nije moguće“ odnosi se na situaciju kada prostor između igrališta nije dovoljno širok da bi se igrači tu smjestili, a susjedna igrališta nisu na toj strani slobodni. U svim ostalim slučajevima u slučaju nepoštivanja ovog pravila sudac će označiti prekršaj i protivnička ekipa će primijeniti pravilo prednosti.

3.4.9.3. Igrači koji izbijaju ili valjaju (bližaju) „sumnjivim korakom“

Takvi igrači predstavljaju vječnu dilemu za suce: *je li njihovo izbijanje ili valjanje regularno ili neregularno? Dotiče li noga teren prije ili nakon izbačaja boće?*
Činjenica je da takvi igrači stavljaju u nezgodan položaj suce, s obzirom da oni nemaju nikakav „instrument“ kako bi kontrolirali regularnost izbačaja. ***Što učiniti?***
Kako je sudac jedini odgovoran za provođenje pravila na terenu, u slučaju da nije siguran u regularnost izbačaja mora intervenirati s :

1. Upozorenjem (bijelim kartonom)
2. Poništavanjem boće i sljedećih boća u slučaju da nastavi s izbijanjem ili valjanjem na način koji se smatra neregularnim.

3.4.9.5. Udaljavanje s igrališta (čl 28)

Kada igrač koji traži dopuštenje da privremeno napusti igralište (odlazak u toalet, svlačionicu, promijeniti odjeć i sl.) i napusti ga po pravilu (nakon odigranih boća u tekućem bacanju), a u slučaju da sam tijek igre nije moguće nastaviti zbog odluke koju mora donijeti igrač koji je privremeno napustio igralište (donošenje odluke oko primjene pravila prednosti – npr. hoće li ili neće priznati neispravno izbijanje) sačekat će se povratak igrača koji je napustio igralište. Nakon toga sudac preuzima kontrolu i može ovisno o situaciji donijeti odluku da se nadoknadi „izgubljeno vrijeme“ u slučaju da će to omogućiti odigravanje još jednog dodatnog bacanja. Isto važi i za nedopuštena napuštanja igrališta tijekom utakmice. S time u vezi je i praksa da sudac osim u time-outu dopusti istovremeni izlazak samo jednom igraču iz iste ekipe (kad se radi o dvojkama ili trojkama).

3.4.9.6. Voditelj i pratioci

Voditelj i pratioci (liječnici, maseri) ne moraju biti jednoobrazno odjeveni kao članovi njihovog tima (takmičari), osim u slučaju kada sudjeluju kao pomagači u disciplinama izbijanja (brzinsko, štafeta i precizno). Za vrijeme igre oni mogu komunicirati sa svojim igračima dajući im savjete i upute na način da ne ometaju protivničke igrače.

3.5. SUCI I KAZNE (POGLAVLJE 4)

3.5.1. Upozorenje i opomena (čl 31)

U različitim slučajevima može se odnositi na jednog igrača ili na cijelu ekipu.Sankcija važi za cijeli tijek takmičenja ako se radi o disciplinskom prekršaju ili samo u utakmici kojoj je primijenjena ako se radi o tehničkom prekršaju (npr. ako neodigrana boća nije postavljena u nosaču boća).
Poštujući čl. 31, a osim u slučaju teških prekršaja, sankcije je dobro započeti uvijek s upozorenjem (bijelim kartonom), nastaviti s opomenom (žuti karton) da bismo došli do eventualnog isključenja (crveni karton). Promjenama MTP iz Rijeke 2015 (vidi str. 20 ovog priručnika) izmijenjene su sankcije za voditelje ekipa.

3.6. BLIŽANJE I VALJANJE – OPĆENITA PRAVILA (POGLAVLJE 5)

3.6.1. Predmeti izvan igre (čl 32)

Predmeti koji se dodiruju.
Nakon regularnog ili prihvaćenog izbijanja ili valjanja, ako jedan predmet ostane u igralištu pa čak iako dodiruje jedan ili više predmeta van igre, smatra se regularnim odnosno nije izgubljen (van igre). Ovo naravno važi za momente u igri kada se zbog brzine kretanja predmeta ne može sa sigurnošću utvrditi kada je došlo do kontakta s izgubljenim predmetom (predmetom van igre). Kad se sa sigurnošću može utvrditi da je predmet u kretanju došao u kontakt s predmetom van igre (izgubljenim predmetom) smatra se izgubljenim (van igre) čak ako ostane u kontaktu s njim.

3.6.2. Valjanost bacanja bulina (čl 34)

Bacanje je valjano ako bulin stane između 1. i 2. linije pravokutnika nasuprot onome iz kojeg je bačen.Bacanje bulina treba biti izvedeno u roku od 20 sekundi od završetka ture igre. U protivnom se bulin dodjeljuje protivničkoj ekipi.Ako prvo bacanje nije bilo ispravno, ekipa ima pravo na drugo bacanje, osim ako je neka nepravilnost proglašena od suca. Nakon dva neuspješna bacanja bulina, protivnik ga postavlja u pravokutnik bacanja bulina (bez ograničenja). Kad je bulin zaustavljen ili skrenut sa putanje od strane igrača protivnička ekipa postavlja ga u pravokutnik bacanja bulina (bez ograničenja).

3.6.3. Propisano vrijeme (20 sec) za bacanje balina

20 sekundi počinje teći od trenutka kad je ustanovljeno tko osvaja punat ili od trenutka kad je bulin izašao iz igre (u slučaju izbijanja-poništavanja bulina). U slučaju kad se poništi bulin (vrijeme od 20 sekundi počinje teći od tog trenutka) dopušta se koja sekunda više za novo bacanje bulina. Osim toga, ako jedna ekipa baci bulin na brzinu (gubi i nema puno vremena do isteka susreta), neće se kazniti igrači protivničke ekipe koji nisu još podigli boće u nosače boća odnosno u tom slučaju na njih se ne primjenjuje čl. 24 paragraf A MTP. Isto tako ako je sudac pozvan da mjeri udaljenost boća od bulina kad je preostala još jedna boća za igranje: ako je mjerenje nužno i stvarno potrebno realna je mogućnost i sasvim je regularno da se zbog mjerenja izgubi mogućnost igranja još jednog bacanja. Ako je sudac pozvan s namjerom igrača koji nema punat da se prevari protivnik na način da se tijekom mjerenja izgubi vrijeme koje bi omogućilo igranje još jednog bacanja, sudac ako prosudi lošu namjeru (razlike između udaljenosti predmeta do bulina veće od 1 cm ili više - ovisno o udaljenosti predmeta) može dosuditi igranje još jednog bacanja bulina te kazniti igrača u prekršaju opomenom (žuti karton) naročito ako za vrijeme igranja preostale boće sirena označi kraj susreta.

3.6.4. Primjena pravila prednosti (čl. 35) nakon prekršaja signaliziranog od strane suca

U nekim slučajevima, iako su rijetki, može se dogoditi da jedan igrač ili jedna ekipa prihvate udarac iako im same posljedice tog udarca ne idu u korist, i to iz jedinog razloga da ostanu u dobrim odnosima s protivnikom, ili još gore da omalovaže ili negiraju odluku suca. To je bizarnost protiv koje se moramo boriti: jedna ekipa ne može donositi odluke protiv same sebe na način da kao izgovor koristi pravo koje joj pripada primjenom pravila prednosti. MTP prepoznaje kao težak prekršaj neigranje u skladu s svojim mogućnostima i zbog toga sudac mora u tim slučajevima intervenirati sa svim sredstvima koja su mu na raspolaganju (upozorenje, žuti karton…) kako bi se poštovao duh sportskog takmičenja i igre te osiguralo poštivanje MTP-a na korektan i sportski način.

3.6.5. Predmeti u kretanju zaustavljeni ili skrenuti od „strane osobe“ u igri, životinje ili nekog objekta (predmeta)

«Sudac donosi odluku ovisno od slučaja do slučaja, smatrajući da događaj nije imao bitnog utjecaja na igru ili donosi odluku da sve vrati na mjesto uz obvezu (pravo) ponovnog igranja boće; u ekstremnim slučajevima kako ne bi oštetio jednu od ekipa može donijeti odluku da poništi cijelo bacanje (igra se ponovno). Bez obzira na sve, valjana (bližana) boća zaustavljena ili skrenuta u centralnom pravokutniku, uvijek se igra ponovno. Podsjeća se da se igrači sa susjednog igrališta i sudac smatraju kao „strane osobe“ a boće koje dođu s susjednih igrališta smatraju se kao objekt (predmet).» Moramo napomenuti da ova situacija nije obuhvaćena MTP 2000 već je bilo obuhvaćeno starim MTP izdanje prije 2000.godine u članu 102 ali nije bila tumačena u sportskom duhu. Upravo zbog tih činjenica FIB-ina komisija za Međunarodni tehnički pravilnik donijela je u svojim „Tumačenjima MTP 2005“ postupanja u slučaju skretanja i zaustavljanja predmeta u kretanju od „strane osobe“ u igri, životinje ili nekog objekta (predmeta). Boća koja udari u strop (plafon) ili neku drugu prepreku iznad dvorane – boćališta (grana..) smatra se valjana sa svim svojim učincima.

3.6.6. Prekršaj protivničke ekipe

Promjenama MTP iz Casablance došlo je do promjene postupanja u slučaju prekršaja protivničke ekipe. U situacijama kada dođe do prekršaja protivničke ekipe u trenutku igranja boće ekipa koja igra može prihvatiti igru sa svim svojim posljedicama, ili može vratiti pomaknute predmete na prvobitnu poziciju i vratiti boću na ponovno igranje. Ako je pak istovremeno došlo i do prekršaja ekipe koja je igrala riječ je o obostranom prekršaju. U tom slučaju svi predmeti se vračaju na prvobitnu poziciju, a igrana boća se vrača ekipi na ponovno igranje.

3.6.7.Vrijeme predviđeno (45 sekundi) za igranje jedne boće (čl. 39)

Sudac mora osigurati poštivanje ovog pravila vodeći brigu o tome da u pojedinim situacijama može biti lagano tolerantan.

Posebne situacije:
Ekipu koja je najavila bulin kažnjava sudac poništavanjem jedne boće zbog isteka predviđenog vremena (45 sec) za igranje boće: može i sa slijedećom bocom (koja im je na raspolaganju) ako želi izbijati bulin. Zato što sudac poništavanjem boće ne može poništiti i namjeru ekipe koja izbija (jer ona može uvijek promijeniti odluku u posljednjem trenutku!).
S tim u vezi, kod poništavanja boće radi isteka predviđenog vremena za igranje boće (45 sec), podsjećamo da nije potrebno da sudac čeka da igrač uđe u pravokutnik od 7,5 m nasuprot onom gdje se nalazi bulin već se preporuča da svira prekršaj odmah odnosno u trenutku nastajanja, i u tom slučaju kažnjena ekipa odlučuje kojem će se igraču poništiti boća. U svakom slučaju kada sudac svira prekršaj prekoračenja vremena za igranje boće (45 sekundi) a na terenu nema niti jedne boće protivnička ekipa je ta koja mora igrati.

3.7. IZBIJANJE – OPĆENITA PRAVILA (POGLAVLJE 6)

3.7.1. Brisanje mjesta pada boće

Ne smije se obrisati mjesto pada boće prije nego što se ekipe slože oko valjanosti izbijanja; sudac ako je pozvan da donese odluku oko valjanosti izbijanja, nakon pomnog pregleda donosi odluku oko valjanosti udarca i priopćava je ekipama te odmah nakon toga briše mjesto pada boće, kako bi izbjegao eventualne diskusije; jer ne postoji mogućnost prigovora na odluku koju je donio sudac.

3.7.2. Najava predmeta (čl. 40. i čl 41.)

Ekipa koji želi izvršiti izbijanje mora jasno najaviti predmet. Taj predmet nikad ne može biti boća njegove ekipe. U slučaju kad je najava neučinjena ili nepricizna podrazumijeva se kao da je izbijač najavio protivničku boću koja je najbliža bulinu.

3.7.3. Njihanje odnosno pomicanje predmeta (čl. 46)

Ako boća (kojom se izbijalo) dotakne predmet koji se nalazi na terenu prilikom izbijanja, smatrat će se da je pomaknut, kako u klasičnim tako i u preciznom izbijanju (pozicija 7 i 8).
Isto tumačenje je ako se predmet u trenutku izbijanja pomakne zbog pomicanja tla, nabačenog pijeska, uslijed jakog vjetra i sl.,.a pomicanje je vidio sudac ili su oko toga suglasne obje ekipe; u protivnom predmet se smatra pomaknut samo u slučaju ako se njegova nova pozicija ne poklapa sa prvotnim oznakama kojima je bio označen.

3.7.4. Boće i bulin razbijeni

Svi efekti koje je proizvela boća koja je razbijena su važeći, čak ako su rezultat krhotina boće koje moraju biti poništene. U slučaju neregularnog neprihvaćenog udarca treba razbijenu boću vratiti na prvobitnu poziciju i zamijeniti je drugom cijelom-ispravnom. Ako se razbije bulin, smatrat će se poništenim ako je bio najavljen (bez obzira ako njegovi komadi ostanu u igralištu), ako nije bio najavljen novi bulin stavlja se na prvobitnu poziciju.
Puknuće boće: ako sudac prosudi da je boća puknuta (oštećena) te neispravna za igru omogućit će igraču čija je boća 5 minuta za eventualnu zamjenu drugom ispravnom, u protivnom, po isteku tog vremena igrač mora nastaviti igrati s preostalim bocama. Boću, koja mu nedostaje, može „uključiti“ u igru i kasnije ali bez prekidanja igre i nakon završetka bacanja. U slučaju da je boća samo napuknuta preporuča se da je sudac prizna kao ispravnom za bacanje koje je u tijeku, te se nakon toga postupa po gore navedenoj proceduri.
Napomena: samo sudac može odlučiti jesu li boća ili bulin razbijeni.

3.7.5. Boće razbijene u „izbijanjima i kombiniranoj igri“

Gore navedeno za razbijene predmete važi i za precizno izbijanje i kombiniranu igru (krug), dok u brzinskim izbijanjima (štafeta i brzinsko izbijanje) ekipa odnosno organizator mora staviti na raspolaganje dvije boće cilj po tapetu.

3.8. BLIŽANJE (POGLAVLJE 7)

3.8.1. Igrač koji u trenutku valjanja ima položenu ruku na tlu

- ako je ruka položena u pravokutniku od 7 m valjanje je ispravno
- ako je ruka položena preko osnovne linije (pravokutnik od 12,5 m) ili van bočnih linija pravokutnika od 7,5 m sudac odmah signalizira prekršaj (ne čeka da igrač igra boću) i boća je poništena (nema primjene pravila prednosti).
- boća koja je na trenutak postavljena na teren preko osnovne linije u trenutku koji neposredno prethodi bližanju ne smatra se igranom bućom, te se ne radi o nepravilnosti (tzv. Sturlino pravilo)
- Isto tako igrač u pripremi za valjanje NE MOŽE stati na bočnu „liniju ili izvan polja“, sudac odmah signalizira prekršaj (ne čeka da igrač igra boću) i boća je poništena (nema primjene pravila prednosti).

3.9. POSEBNA IZBIJANJA (POGLAVLJE 8)

3.9.1. Precizno izbijanje

Podsjećamo da je obvezno da igrač igra s 4 boće, u protivnom ne može sudjelovati u natjecanju (ako mu za vrijeme izbijanja pukne boća može nastaviti izbijanje s preostale 3). Prije početka izbijanja suci moraju kontrolirati da su u nosaču boća samo 4 boće po igraču. Ako se za vrijeme izbijanja sa sigurnošću ustanovi da izbijač izbija s više od 4 boće igrač će biti diskvalificiran (crveni karton) te nema pravo nastupa u daljnjem tijeku susreta. Namjera prijevare (5 boća u nosaču boća s kojom se nije izbijalo) kažnjava se žutim kartonom. Pogodak je pravilan kada cilj definitivno izađe izvan rupe na kojoj je postavljen. Dopušta se da boća prije pogotka cilja okrzne ili zaljulja prepreku (osim 7 i 8 pozicije), ali uvijek na način da prepreka ne izađe definitivno izvan rupe na kojoj je postavljena
Posebni slučajevi

- Nakon pogotka u boću prepreku, prepreka udara u boću cilj i pomiče je iz rupe, te se boća prepreka vraća na svoje mjesto; udarac **nije** ispravan
- Na pozicijama 7 i 8 ako boća kojom izbijamo dirne boću/bulin prepreku i zatim izbaci definitivno boću cilj iz rupe, udarac **nije** ispravan, isto tako udarac nije ispravan ako se boća kojom izbijamo nakon pogotka boće cilj vrati unatrag te dodirne boću/bulin prepreku ili ako ostane s njima u kontaktu
- Pogodak je pravilan ako se prepreke pomaknu bućom koja se nakon pogotka boće cilj vratila nakon što je prethodno udarila u bočni rub (izrez) tapeta .
- Igrač koji izbija ne smije nakon izbačene boće prijeći prvu liniju odnosno ući u pravokutnik gdje se nalazi tepih; sudac intervenira: bijelim kartonom, žutim kartonom i na kraju eventualnim isključenjem (crvenim kartonom)
- U slučaju nezgode (povreda i sl.) jednog igrača, protivnički igrač mora nastaviti s izbijanjem kako bi postigao što bolji rezultat.

3.9.2. Brzinsko izbijanje i brzinsko izbijanje u parovima(štafeta)

3.9.2.1. Promjene štafetno izbijanje

Promjenama MTP došlo je do promjene boća cilj u disciplini štafetno izbijanje. Za sve kategorije (U15, U18, seniori i boćarice) 1. i 3. boća cilj nalazi se na poziciji br. 1 tepiha za brzinsko izbijanje, 2. i 4. boća cilj nalazi se na poziciji 3 tepiha za brzinsko izbijanje.

Posebni slučajevi

- Boća koja padne s nosača boća: mora biti vraćena u stalak od osoba koje pomažu izbijaču (slažu boće u stalak i postavljaju na tepih boće cilj) ili može sam izbijač uzeti boću s tla i potvrditi je na način da njom dotakne stalak (iako je stalak pao na pod) u bilo kojem dijelu stalka koji se nalazi u pravokutniku od 2 m (nije nužno da to bude gornji dio stalka gdje se boća inače polaže).
- Boća koja padne igraču iz ruke nakon što je uzeta pravilno: igrač može nastaviti izbijanje bez da izbaci boću ili je može podignuti s poda i izbijati s njom i udarac će biti ispravan (pod uvjetom da ne napravi prijestup u trenutku kad je podigne s tla i kad je izbaci)
- U slučaju nezgode (povreda i sl) jednog igrača, protivnički igrač mora nastaviti s izbijanjem kako bi postigao što bolji rezultat.
- Kako igrači ne bi proklizavali kod promjene smjera kretanja mogu zatražiti da prostor ispred nosača boća pometu (uklone pijesak) – maksimalno u dužini od 1,5 m
- Boća koja je u zraku u trenutku kad je sirena ili sudac označio istek vremena izbijanja ne uzima se kao izbačaj kod računanja prosjeka

Kad govorimo o izmjeni igrača kod izbijanja u štafeti Igrač koji čeka na izmjeni pozicioniran je na terenu bilo gdje u dodatnom pravokutniku ili zoni dna igrališta odnosno iza druge linije (linije najdužeg bacanja bulina). Igrač ovisno o tome gdje čeka izmjenu može se kretati po tom prostoru (dodatni pravokutnik ili zona dna igrališta) ali NESMIJE NAPUSTITI TAJ PROSTOR (ne smije nagaziti drugu liniju ili ukoračiti u pravokutnik bacanja bulina) PRIJE nego ga njegov suigrač takne RUKOM PO RUCI (PODLAKTICI, ŠACI ILI DLANU). U slučaju nepravilna kretanja prva boća kojom se izbijalo biti će poništena.
ODREĐIVANJE POBJEDNIKA: Pobjednik je onaj izbijač-i koji u zadanom vremenu postigne više pogodaka. Izmjenama MPT (Feltre 2011.) dozvoljeno je igračima da ne budu u kretanju. Odustajanjem se smatra samo situacija kad igrač napusti stazu u kojoj obavlja brzinsko izbijanje prije isteka vremena. To je učinjeno iz razloga što se time dozvoljava igraču da sada hoda cijelo izbijanje, a isto tako i da se na par sekundi zaustavi (da uzme zraka…) ili da u potpunosti odustane od izbijanje i samo stoji na stazi i čeka istek vremena. Zbog toga igrač koji se zaustavi ne može biti diskvalificiran. Naravno svima nam je jasno da je igrač koji prohoda brzinsko izbijanje ili se zaustavio u nepovoljnijem položaju od igrača koji svoje brzinsko izbijanje obavlja u trku bez zaustavljanja.

3.9.2.2. Suđenje

Svaki sudac kontrolira i sudi samo događaje koji se događaju u zoni njegovog tapeta. Kod izbijanja sudac se mora pomicati nakon svakog regularnog pogotka na način da se postavlja ispred pozicije gdje se nalazi boća cilj bez davanja ikakvih dodatnih znakova, osim ako ga za pomoć oko pozicije ne zamoli osoba zadužena za postavljanje boće cilj.

Ako sudac na jednoj strani označi prijestup (dizanjem palice) kod izbijanja, sudac na drugoj strani gdje se nalazi boća cilj mora odmah dizanjem označiti neispravan pogodak boće kako bi postavljači vratili boću cilj na istu poziciju. Ako pak sudac učini previd i (nije zamijetio svog kolegu da je označio prestup) na drugoj strani ne signalizira (ne digne palicu) da je udarac neispravan već se on pomiče za jednu poziciju naprijed te se tako nastavi s izbijanjem:

- Pogodak je nepravilan te se on u konačnom zbroju ne računa
- Sve daljnje pogođene boće – bez obzira što su krivo pozicionirane ispravne su.

Nije krivica igrača za sučevu grešku – a sudac se je dužan postaviti ispred pozicije boće cilj. Međutim ako pomagači na tepihu postave boću na krivu poziciju bez posebnog razloga (svojom greškom) sudac signalizira svaki put nepravilan pogodak.

Važno: Sudac za vrijeme trajanje izbijanja mora biti jako pažljiv i koncentriran, posebno kada kontrolira točnu poziciju boće cilj, mjesto pada boće (obvezno je označivanje ruba na tapetu kredom), kontrolu eventualnog prijestupa, pravilne izmjene i pravilnog uzimanja boće s stalka.

3.9.2.3. Mjerenje vremena i kvar semafora za mjerenje vremena

Kvar službenog semafora u brzinskim disciplinama:

- Ako se pokvari u prvih 30 sekundi od početka izbijanja sudac zaustavlja izbijanje te se ono ponavlja (odmah –nema čekanja)
- Ako se pokvari nakon 30 sekundi izbijanje se nastavlja s kontrolom vremena putem sučeve štoperice.
- **Obveza je suca da kod mjerenja vremena bez obzira na postojanje semafora obvezno uključi svoju štopericu.**

3.9.2.4. Brzinsko izbijanje – mladi do 18 godina

Promjenama MTP iz Rijeke tepih za brzinsko izbijanje odnosno pozicije koje se izbijaju promijenjene su na način da se izbija prvih 5 pozicija (1,2,3,4,5,4,3,2…)

3.9.2.5.Brzinsko izbijanje na prve tri pozicije – U18 i seniori

U razdoblju od 2018.-2019. eksperimentalno je dozvoljeno prakticirati disciplinu brzinsko izbijanje samo na pozicijama 1, 2 i 3 (istovjetno brzinskom izbijanju za žene i mlade do 14 godina).

3.10. KOMBINIRANA IGRA – KRUG (POGLAVLJE 9)

3.10.1. Dio prve linije koji je obuhvaćen ucrtanim krugom

Dio prve linije obuhvaćen ucrtanim krugom smatra se ništavan sa svim svojim posljedicama; bez obzira na sve prva linija mora se održavati vidljivom (npr. ako igrač koji valja dotakne bulin koji ne nalazi neposredno preko prve crte, te ako uslijed toga dodira bulin padne u prvu crtu – nije poništen odnosno ako je udaljenost manja od 0,5 cm evidentira se „biberon“)

3.10.2. Kontrola eventualnog biberona

Prije kontrole eventualnog „biberona“ sudac mora označiti („senjati“) precizno boću tako i bulin, kako bi u slučaju eventualnog pomicanja uslijed mjerenja, imao mogućnost vratiti sve na mjesto i ponovno ponoviti kontrolu.

3.10.3. Posebni slučajevi

- **Promjenama MTP iz Rijeke (09/2015) dozvoljena je mogućnost igranja kruga u trajanju od 4 bacanja (tura igre). Isto tako ostala je mogućnost trajanja igre u krug u trajanju od 8 bacanja (tura igre). U slučaju da se igra u krug igra u trajanju 4 bacanja igrač (ekipa) koja je bližala u 2. bacanju bližati će i u 3. bacanju.**
- Ako se igrač odluči na izbijanje boće postavljene na poziciju bulina, ali zbog blizine crte, bočne ili crte kruga, boća pređe vanjski rub tih crta. U tom slučaju, a u skladu sa čl. 57/5, boća ne smije biti nikad postavljena u poziciju izvan kruga, pomiče se najmanje moguće unutar kruga.
- Boća koja uđe u krug, izađe iz njega a zatim se zbog anomalije (nagiba) terena vrati u krug; mora se kod dosuđivanja uzeti u obzir samo trenutak kad se je boća konačno zaustavila; isto to važi i za odlučivanja u situaciji „šeke“ (carreau) boće.
- Igrač izbija bez da mu je protivnik iz kruga uklonio bulin: bijeli karton za protivnika izbijača (zaduženog za podizanje bulina), ali udarac je ispravan sa svim svojim posljedicama.
- Bacanje bulina i ucrtavanje kruga (čl. 57.): Ako je bacanje bulina dva puta bilo nepravilno (čl.34), protivnik ga postavlja u pravokutnik bacanja bulina (bez ograničenja). Krug cilja ucrtava igrač (ekipa) koji nije bacao bulin.
- Greške kod pogrešnog redoslijeda bacanja bulina ili pogrešnog redoslijeda bližanja i izbijanja (krug):
    1. Ako je pogreška uočena u tijeku ture igre, sudac poništava turu te se igra tura ponovno i ispravno
    2. Ako je pogreška uočena po završetku ture igre,igra je važeća, sudac nastoji uspostaviti ravnotežu u daljnjim turama igre – nastojeći uspostaviti pravilnu izmjenu redoslijed bližanja i izbijanja, odnosno jednakosti u broju puta bacanja bulina
    3. Ako je pogreška uočena po završetku utakmice, prihvaća se postignuti rezultat.

Važno
Radi eventualnih nesporazuma i radi informiranosti publike, punti se moraju upisivati na semafor odmah, a ne svi skupa nakon završetka bacanja („butade“).

3.11. TIME OUT

Dopušten je u klasičnim igrama i bližanju i izbijanju u krug.

- **Svaka ekipa ima pravo na jedan time-out**
- **Trajanje time-outa je jednu minutu i ne može se ni na koji način nadoknaditi**
- **Koristiti se nakon završetka bacanja**

- **U klasičnim igrama ne može se započeti koristiti u zadnjih 10 minuta igre**

Voditelj traži time-out na korištenje kod suca za vrijeme bacanja koje prethodi time-outu ili najkasnije prije početka novog bacanja. Jednom zatraženi time-out ne može se opozvati. Promjenama MTP iz Rijeke (09/2015) ukinuto je ograničenje kojim se nije dozvoljavalo korištenje time-outa nakon 7 bacanja (ture igre) u kombiniranoj igri (krug).

3.12. PRAVILO PREDNOSTI I NIŠTAVNA BOĆA

Na kraju ću se osvrnuti na dva pojma čija primjena u praksi zna često zbuniti igrače, a i pojedine suce. **Pravilo prednosti** kaže: „Svi nepravilni udarci prepuštaju se ocjeni protivničke ekipe, koja može:

- Prihvatiti novu situaciju u igri s mogućnošću prihvaćanja ili poništavanja nepravilno igrane boće.
- Tražiti vraćanje predmeta na prvobitno mjesto s obveznim poništavanjem nepravilno igrane boće.

Za razliku od toga **ništavna-izgubljena boća** je ona koja se ne može ostaviti u igri (obavezno je poništena) niti se njeni učinci ne mogu prihvatiti (bez obzira u čiju su korist odnosno štetu) odnosno svi učinci koje je proizvela su ništavni-nevažeći. (npr. situacija kada: boća koja je igrana nakon isteka 45 sekundi i nakon toga udarila u protivničku boću te gurnula je u poziciju da ima punat – „prodala punat“ obavezno se poništava, a gurana boća obavezno se vraća na prvobitnu poziciju). Prikaz najčešćih gore navedenih situacija nalazi se u tabeli br. 1.

Tabela br. 1.

SITUACIJE	
PRAVILO PREDNOSTI	NIŠTAVNA – IZGUBLJENA BOĆA
• Boća protivničkog igrača igrana zabunom nakon upozorenja (drugi put)	• Zamjena igrane boće drugom raspoloživom (obje su poništene)
• Igrač koji u trenutku izbačaja boće (valjanje ili izbijanje) nagazi ili prekorači linije pravokutnika od 7,5 m	• Neodigrane boće koje se (nakon opomene) ne nalaze u stalcima
• Prekršaj kad se drugi igrači prilikom izbijanja nalaze ispred prve linije ili se ne nalaze izvan igrališta	• Situacija kad igrač igra boću više
• Predmeti zaustavljeni ili skrenuti od strane igrača (protivnička ekipa odlučuje)	• Kada igrač nakon početka akcije igranja nagazi ili prekorači linije pravokutnika od 7,5 m
• Ometanje igrača kod izbijanja ili pomicanje boće-cilj u trenutku izbijanja	• Istek vremena (45 sekundi) za igranje boće
• Nepravilno izbijanje (nisu zadovoljena tri glavna uvjeta po MTP da bi izbijanje bilo pravilno)	• Kada igrač prekine akciju igranja prije nego odigra boću (vrati boću u nosač boća)
• Nepravilno valjanje (valjani predmet gura drugi više od 0,5 m, valjani predmet nakon kontakta s drugim predmetom izađe izvan igre)	• Boća u kretanju koja izađe van igre pa se nakon toga vrati u igru
• Boća koja ne dođe na manje od 2 m od prve linije	• Predmet u kretanju koji se sudari s predmetom izvan igre

4.ZAKLJUČAK

Drastične promjene MTP u članku 27 (posebno dio koji se odnosi na zabranu gaženja osnovne linije izbijaču prilikom izbijanja) izazvati će velike polemike i otežati samo suđenje sucima. Vjerujemo kako će ove promjene na neki način približiti boće i osobama koje nisu igrači odnosno boćari, a sve u cilju velike akcije uvrštenja boćanja na program OI u Parizu 2024.

I nadalje kod situacija koje se mogu dogoditi tijekom igre, a nisu obuhvaćene pravilnikom ili tumačenjima odnosno propozicijama natjecanja, sudac je dužan donijeti odluku u sportskom duhu s ciljem da zaštiti igru i ne ošteti niti jednu ekipu. To može učiniti samo onda kada sudi pošteno, dobronamjerno, kada je koncentriran na suđenje, kada je psihofizički pripremljen te kada poznaje MTP i propozicije takmičenja.

Nadam se da sam Vam ovim kratkim pregledom Propozicija natjecanja, pojašnjenjem pojedinih članaka MTP-a i osvrtom na ulogu, ponašanje i zadatke Sudaca otklonio neke nedoumice odnosno dao odgovor na pitanja koja ste si postavljali. Naravno da ovo nije sve, postoji još bezbroj situacija, pravila i tumačenja koje nisu obuhvaćene ovim priručnikom. U nekom novom izdanju obuhvatit ću i njih. U ovom izdanju usredotočio sam se na promjene propozicija natjecanja **HBS-a (2018.) i na promjene MTP iz Casablance 2017.** Isto tako u prilozima se nalazi uputa o načinu odvijanja discipline Precizno valjanje koja se u natjecateljskoj sezoni 2016/2017 uvela u HŽBL. Očekujem Vaša zapažanja i primjedbe koje će mi pomoći da sljedeće izdanje „Priručnika za suđenje“ učinimo još boljim i sadržajnijim. Do tada svim sucima želim dobro suđenje, a igračima i voditeljima ekipa dobru igru.

PRILOG I

Prvenstveni – kup susret između *BK VODNJAN .*
i *BK ARENATURIST* ***održan dana*** *22.04.2009. .*
u *VODNJANU* ***na igralištu*** *SPORTSKOG CENTRA VODNJAN*
sudac utakmice *PERŠIĆ DENIS,* ***iz*** *PULE ..*
kategorija *MEĐUNARODNI SUDAC .*

IZVJEŠĆE O KAŽNJAVANJU

Igraču *MARKU MARIĆU* ***od oca*** *IVANA .*

Rođen *1969.* **godine, s prebivalištem u** *GALIŽANI 186, GALIŽANA*
Registriran za BK *BK VODNJAN* ***isk. br.*** *1235 .*

Dodjeljen je

ŽUTI – CRVENI KARTON

I to za:
PREKRŠAJ, TJ KONZUMIRANJE ALKOHOLA ZA VRIJEME SUSRETA

Izvješće je sačinjeno u 2 (dva) primjerka i uručeno delegatu natjecanja:
PETRU PERIĆU , ***odnosno izravno organizatoru natjecanja*** *HRVATSKOM .*
BOĆARSKOM SAVEZU ***na daljnji postupak, a u smislu članka 7. i 12. Pravilnika o kažnjavanju igrača žutim i crvenim kartonom na prvenstvenim i kup natjecanjima u boćanju.***

Datum, *22.04.2009.*

S U D A C
Peršić Denis

PRILOG II

A	BOĆA DOMAĆIN	B	BOĆARSKI KLUB GOST
	(POENI) :		(POENI)

MJESTO I DATUM:		LIGA:		KOLO:	

DISCIPLINE:	TEREN:			REZULTAT	POENI
POJEDINAČNO K.				:	:
PAR KLASIČNO				:	:
PAR KLASIČNO				:	:
TROJKA KLASIČNO				:	:
BRZINSKO IZBIJANJE				:	:
				:	
PRECIZNO IZBIJANJE				:	:
PRECIZNO_____				:	
BRZINSKO ŠTAFETNO				:	:
POJEDINAČNO K.				:	
PAR KRUG				:	:
BL. I IZB. U KRUG				:	:
TROJKA KLASIČNO				:	:
				:	:

SASTAV EKIPE DOMAĆINA	SASTAV EKIPE GOSTA
1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.
5.	5.
6.	6.
7.	7.
8.	8.
9.	9.
10.	10.
11.	11.
12.	12.
VODITELJ A:	B:

BODOVI

Završilo u _____ sati.

SUCI:

1.

2.

SUCI ZA TEHNIČKA IZBIJANJA:

1.

2.

NAPOMENA: _____

PRIJAVA ZA NATJECANJE PO DISCIPLINAMA

LIGA: _____ **MJESTO:** _____

KOLO: _____ **DATUM:** _____

SUSRET: _____ : _____

HRVATSKI BOČARSKI SAVEZ
FÉDÉRATION CROATE DE BOULES

KLUB:

RB	IME I PREZIME	REG. BROJ	PAR		PAR		TROJKA		POJEDINAC		BRZINSKO IZBIJANJE (6 P)		BRZINSKO IZBIJANJE (3 P)		PRECIZNO IZBIJANJE		ŠTAFETNO IZBIJANJE		POJEDINAC		PAR KRUG		TROJKA		KRUG	
			Igrač	*ter.br*	*Igrač*	*ter.br*	*Igrač*	*ter.br*	*Igrač*	*ter.br*	*Igrač*	*ter.br*	*Igrač*	*ter.br*	*Igrač*	*ter.br*	*Igrač*	*ter.br*	*Igrač*	*ter.br*	*Igrač*	*ter.br*	*Igrač*	*ter.br*	*Igrač*	*ter.br*
1																										
2																										
3																										
4																										
5																										
6																										
7																										
8																										
9																										
10																										
11																										
12																										

Voditelj: _____
(ime i prezime) (potpis)

Suci: **Suci:** 1. _____
(ime i prezime) (potpis)

2. _____
(ime i prezime) (potpis)

PRILOG III

PRIMJERI MOGUĆIH SITUACIJA KOD ISTEKA VREMENA :

1. Ekipa A igra zadnju boću, do isteka vremena je 6 sekundi. Boća gura predmet preko 0,5 m. Nakon što su se svi predmeti u igri zaustavili preostalo vrijeme za igru je 2 sekundi. Ekipa B odluči primijeniti pravilo prednosti te ostavlja sve na novonastaloj poziciji s time da poništava zadnju igranu boću. Potrebno je izvršiti mjerenje uslijed kojeg je isteklo vrijeme za igru. Dali se igra još jedno bacanje?

Da jer se smatra da je bacanje gotovo kada su učinjeni (završeni) efekti zadnje igrane boće (na igralištu nema više predmeta u kretanju) mjerenje suca ili igrača kod isteka vremena nakon zadnje (raspoložive) odigrane boće ne čini sastavni dio bacanja.

2. Kada je bacanje gotovo kod izbijanja s zadnjom boćom?

Kada se zadnji predmet u kretanju kao posljedica pravilnog ili nepravilnog izbijanjem zaustavi u terenu, ili pređe vanjski rub terena.

3. Ekipa A ima 5 sekundi do kraja, 4 boće u nosaču boća te izbija bulina za 3 punta. Pogađa ga ispravno. Osvaja 3 punta. Sekundu nakon što je pogođeni bulin izašao izvan igre sirena označuje kraj susreta. Logično ekipa A ne stiže prije isteka vremena donijeti te tri boće u nosač boće na strani terena od kuda se baca bulin a samim time niti baciti bulin prije isteka vremena. Da li su te boće poništene za slijedeće (posljednje bacanje) i dali je obavezno igranje još jednog bacanja?

Ne boće nisu poništene jer je bacanje završeno nakon što je pogođeni balin izašao iz igre. Ekipa A ima pravo bez obzira na istek vremena donijeti te boće na drugu stranu terena u nosač boća te nakon toga mora baciti bulin.

Što ako zbog neznanja ili nepažnje ekipa A ipak baci bulin dok njihov suigrač hoda s tri preostale boće prema strani od kuda se baca bulin?

Nećemo poništavati boće nego ćemo u skladu s čl. 24/A MTP (neodigrane boće koje ne stoje u nosaču boća) to učiniti tek u ponovljenom slučaju nakon upozorenja.

4. Ekipa A ima punat na zemlji oko kojeg su ekipe postigle dogovor, dvije boće za odigrati, 3 sekundi do isteka vremena i loš raspored ostalih odigranih boća na terenu. Protivnik (ekipa B) je odigrao sve svoje boće. S obzirom da je ekipa A u zaostatku od 4 punta odluči ne igrati te dvije boće jer je očigledno da ne može dostići prednost protivnika nego odluči da svoju šansu za izjednačenje ili pobjedu pokuša ostvariti u još jednom bacanju. Što joj je učiniti?

Dovoljno je da igrač ekipe A podigne bulina s tla rukom. U tom trenutku se smatra da je bacanje gotovo. U tom bacanju ostvaruje punte koje ima na terenu i oko kojih je prethodno postignut dogovor ekipa. Bez obzira što sirena nakon toga označi kraj susreta on ima vremena za donijeti boće u nosača boća na strani odakle se baca bulin i igranje još jednog bacanja je obavezno.

5. Igrač 7 sekundi do isteka vremena igra zadnju boću u situaciji kada ima 1 punat na terenu a ukupan rezultat je 9 : 5 u korist protivnika. Neposredno prije nego se igrana boća zaustavila uvidi da je vrijeme na isteku i da čekajući da se igrana boća zaustavi postoji mogućnost isteka vremena što bi značilo i pobjedu za protivnika. Iz tog razloga uzima bulin s tla prije nego se igrana boća zaustavila i sirena označila istek vremena te ga baca na suprotnu stranu terena kako bi odigrao još jedno bacanje. Kako sudac reagira i dali je tu sve ispravno?

Igrač je tim potezom učinio dva prekršaja i to u odnosu na:

- ***Čl. 53. Boća igrana dok su predmeti u pokretu***

Zabranjeno je igrati boću dok su predmeti na igralištu u pokretu. Sudac označava prekršaj a protivnik primjenjuje pravilo prednosti.

- ***Terminologiju MTP:***

Tura igre - dio utakmice u jednom smjeru. Počinje u trenutku kad igrač određen za bacanje bulina prvi put iz ruke izbaci bulin. Završava kad bulin izađe izvan igre nakon pravilnog udarca, ili nepravilnog, a prihvaćenog, ili kad su učinjeni (završeni) efekti zadnje igrane boće (na igralištu nema više predmeta u kretanju).

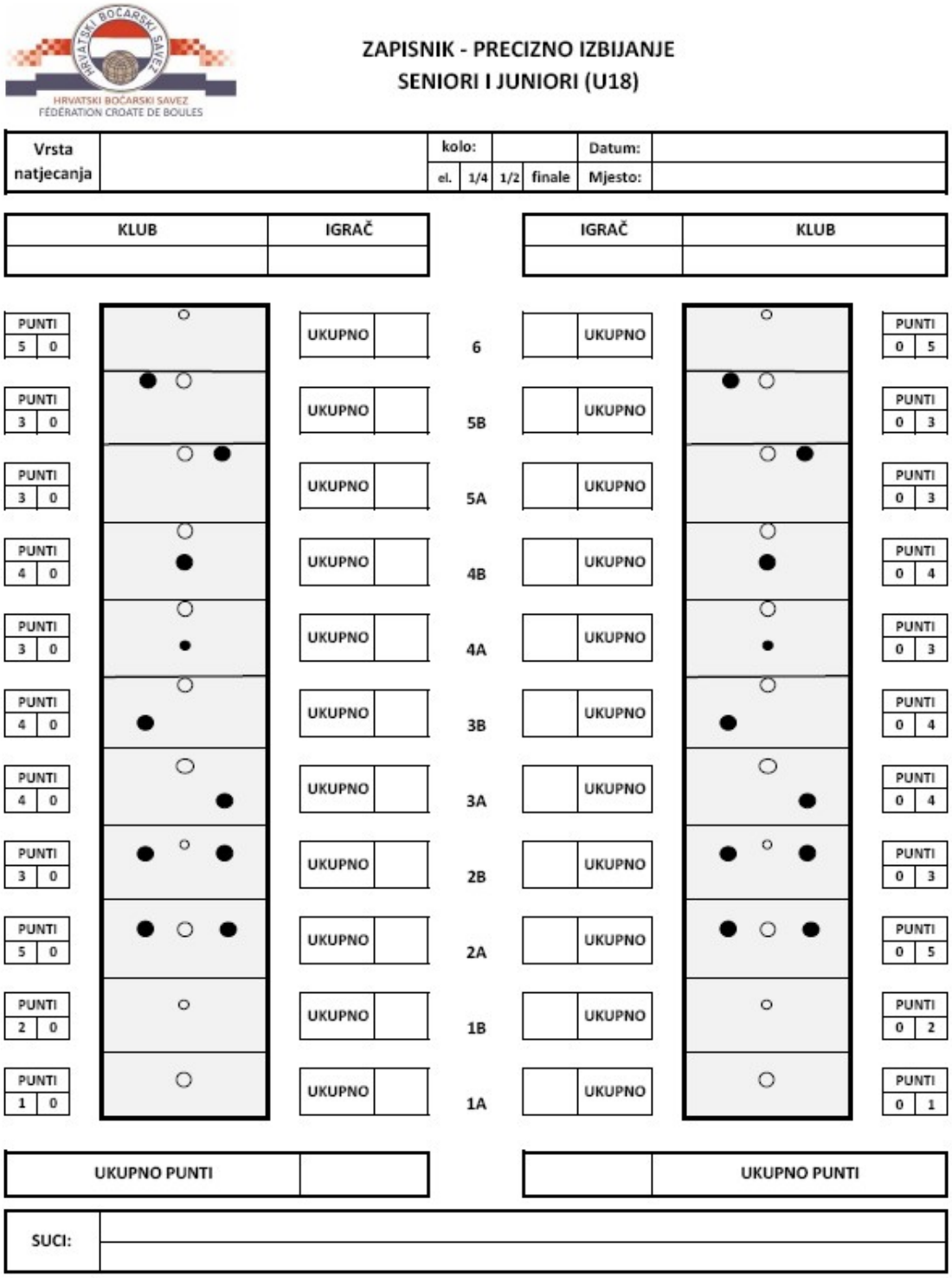
Stoga ne samo da sudac ne dopušta igranje još jednog bacanja nego i sankcionira igrača bijelim (žutim) kartonom. Zatim dozvoljava u skladu s l. 53 primjenu pravila prednosti, a u slučaju da postoji velika mogućnost da bi igrana zadnja boća gurnula bulina ili neki drugi predmet te „prodala“ punat sudac može još i dodijeliti protivničkom igraču punat.

6. Igrač poziva suca na mjerenje u situaciji kada protivnik nema više boća za igru a njemu je preostala još jedna boća za igru, do kraja ima 1 minuta i 30 sekundi za igru. Sudac mjeri donosi odluku s upozorenjem igrača koji nije imao punat bijelim kartonom jer je razlika u udaljenosti između boća bila vidljiva (mjerenje je bilo nepotrebno). Neposredno nakon toga igrač odlazi odigrati zadnju boću, ali se u momentu dok se je pripremao za izbačaj označila sirena i signalizirala istek vremena za igru (1 sat i 30 minuta). Igrači protivničke ekipe protestiraju i traže odigravanje dodatnog bacanja. Što učiniti?

Igrač koji traži bacanje u potpunosti je u pravu. Sudac je dužan dozvoliti još jedno bacanje. Naravno ovo se odnosi samo na situacije kada je u nosaču boća preostala još jedna boća za igranje i kad sudac presudi da je njegovim nepotrebnim mjerenjem onemogućeno igranje još jednog bacanja.

PRILOG IV

ZAPISNICI-EVIDENCIJE POGOTKA

HRVATSKI BOČARSKI SAVEZ
FÉDÉRATION CROATE DE BOULES

ZAPISNIK - PRECIZNO IZBIJANJE
SENIORI I JUNIORI (U18)

Vrsta natjecanja		kolo:	el.	1/4	1/2	finale	Datum:	
							Mjesto:	

KLUB	IGRAČ		IGRAČ	KLUB

PUNTI 5 0		UKUPNO		6		UKUPNO		PUNTI 0 5
PUNTI 3 0		UKUPNO		5B		UKUPNO		PUNTI 0 3
PUNTI 3 0		UKUPNO		5A		UKUPNO		PUNTI 0 3
PUNTI 4 0		UKUPNO		4B		UKUPNO		PUNTI 0 4
PUNTI 3 0		UKUPNO		4A		UKUPNO		PUNTI 0 3
PUNTI 4 0		UKUPNO		3B		UKUPNO		PUNTI 0 4
PUNTI 4 0		UKUPNO		3A		UKUPNO		PUNTI 0 4
PUNTI 3 0		UKUPNO		2B		UKUPNO		PUNTI 0 3
PUNTI 5 0		UKUPNO		2A		UKUPNO		PUNTI 0 5
PUNTI 2 0		UKUPNO		1B		UKUPNO		PUNTI 0 2
PUNTI 1 0		UKUPNO		1A		UKUPNO		PUNTI 0 1

UKUPNO PUNTI			UKUPNO PUNTI

SUCI:	

HBS OB-PR/S,U18 IZDANJE, 2016

HRVATSKI BOČARSKI SAVEZ
FÉDÉRATION CROATE DE BOULES

ZAPISNIK - PRECIZNO IZBIJANJE
BOĆARICE I KADETI (U 15)

Vrsta natjecanja		kolo:				Datum:	
		el.	1/4	1/2	finale	Mjesto:	

KLUB	IGRAČ		IGRAČ	KLUB

PUNTI 5 0		UKUPNO		4		UKUPNO		PUNTI 0 5
PUNTI 4 0		UKUPNO		3D		UKUPNO		PUNTI 0 4
PUNTI 3 0		UKUPNO		3C		UKUPNO		PUNTI 0 3
PUNTI 4 0		UKUPNO		3B		UKUPNO		PUNTI 0 4
PUNTI 4 0		UKUPNO		3A		UKUPNO		PUNTI 0 4
PUNTI 3 0		UKUPNO		2D		UKUPNO		PUNTI 0 3
PUNTI 5 0		UKUPNO		2C		UKUPNO		PUNTI 0 5
PUNTI 3 0		UKUPNO		2B		UKUPNO		PUNTI 0 3
PUNTI 3 0		UKUPNO		2A		UKUPNO		PUNTI 0 3
PUNTI 2 0		UKUPNO		1B		UKUPNO		PUNTI 0 2
PUNTI 1 0		UKUPNO		1A		UKUPNO		PUNTI 0 1

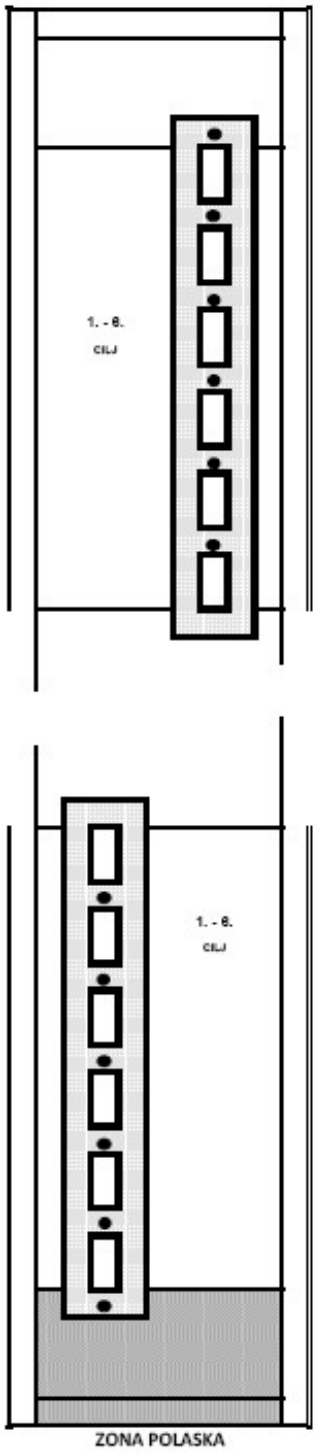
UKUPNO PUNTI			UKUPNO PUNTI

SUCI:	

HBS OB-PR/Ž,U15 IZDANJE, 2016

HRVATSKI BOČARSKI SAVEZ
FÉDÉRATION CROATE DE BOULES

ZAPISNIK - BRZINSKO IZBIJANJE
SENIORI

Vrsta Natjecanja					
kolo:		el.	1/4	1/2	finale
Datum:					
Mjesto:					
Boćarska ekipa:					
Igrač:					

										10
										20
										30
										40
										50
										60
										70

BROJ ISPRAVNO POGOĐENIH BOĆA 1, 2, 3
ZA PROMAŠENE BOĆE STAVITI CRTU (-)

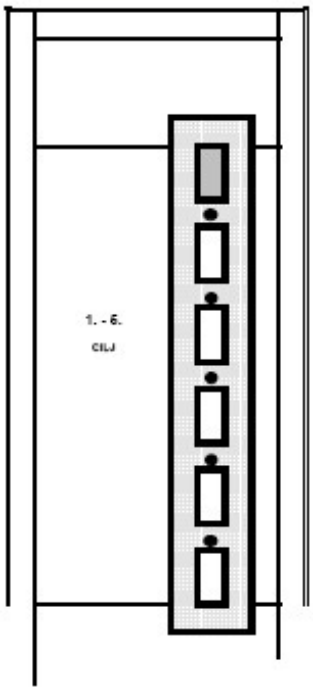
BROJ POGOĐENIH BOĆA			BROJ IZBAČENIH BOĆA

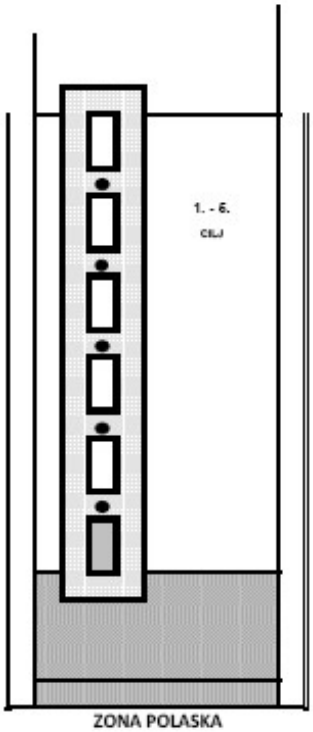
SUCI:	

HBS OB-BR/S IZDANJE, 2016

HRVATSKI BOČARSKI SAVEZ
FÉDÉRATION CROATE DE BOULES

ZAPISNIK - BRZINSKO IZBIJANJE
JUNIORI

Vrsta Natjecanja	

kolo:		el.	1/4	1/2	finale

Datum:	
Mjesto:	

Boćarska ekipa:	
Igrač:	

										10
										20
										30
										40
										50
										60
										70

BROJ ISPRAVNO POGOĐENIH BOĆA 1, 2, 3
ZA PROMAŠENE BOĆE STAVITI CRTU (-)

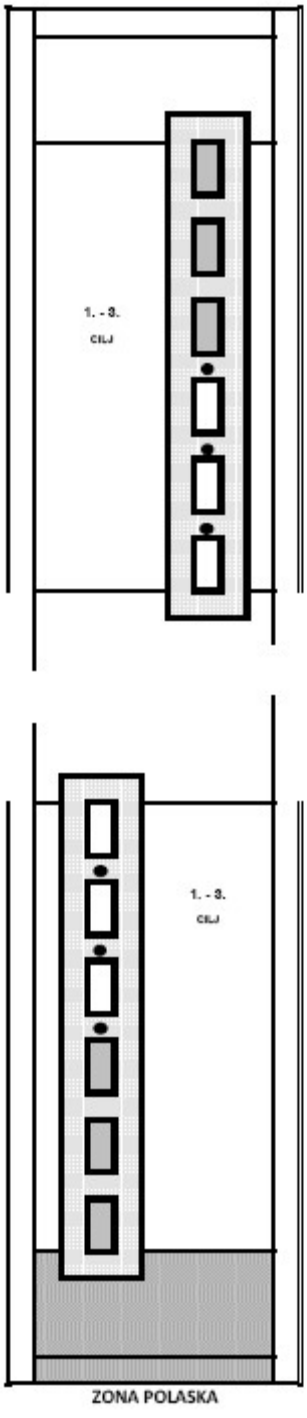
BROJ POGOĐENIH BOĆA			BROJ IZBAČENIH BOĆA

SUCI:	

HBS OB-BR/U18 IZDANJE, 2016

HRVATSKI BOČARSKI SAVEZ
FÉDÉRATION CROATE DE BOULES

ZAPISNIK - BRZINSKO IZBIJANJE
KADETI (U15)-BOĆARICE

Vrsta Natjecanja	

kolo:		el.	1/4	1/2	finale

Datum:	
Mjesto:	

Boćarska ekipa:	
Igrač:	

										10
										20
										30
										40
										50
										60
										70

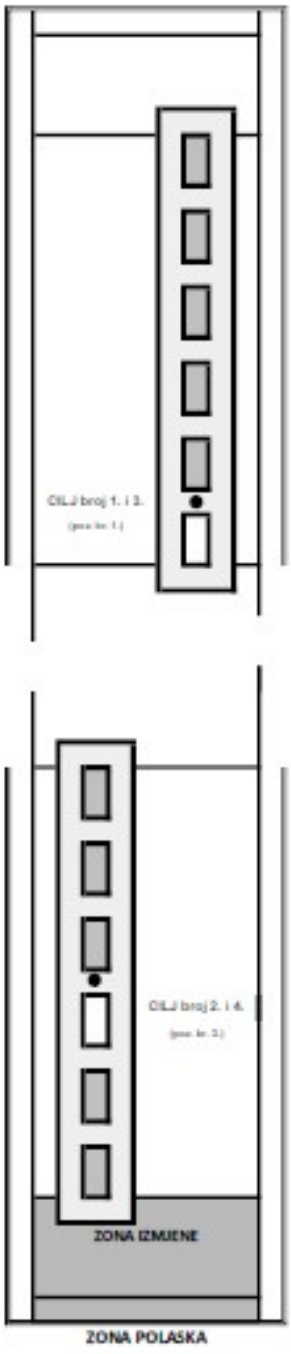
BROJ ISPRAVNO POGOĐENIH BOĆA 1, 2, 3
ZA PROMAŠENE BOĆE STAVITI CRTU (-)

BROJ POGOĐENIH BOĆA			BROJ IZBAČENIH BOĆA

SUCI:	

HBS OB-BR/Ž,U15 IZDANJE, 2016

ZAPISNIK - BRZINSKO IZBIJANJE ŠTAFETA

Vrsta Natjecanja					
kolo:		el.	1/4	1/2	finale
Datum:					
Mjesto:					
Boćarska ekipa:					
Igrači:					

								10
								20
								30
								40
								50
								60
								70

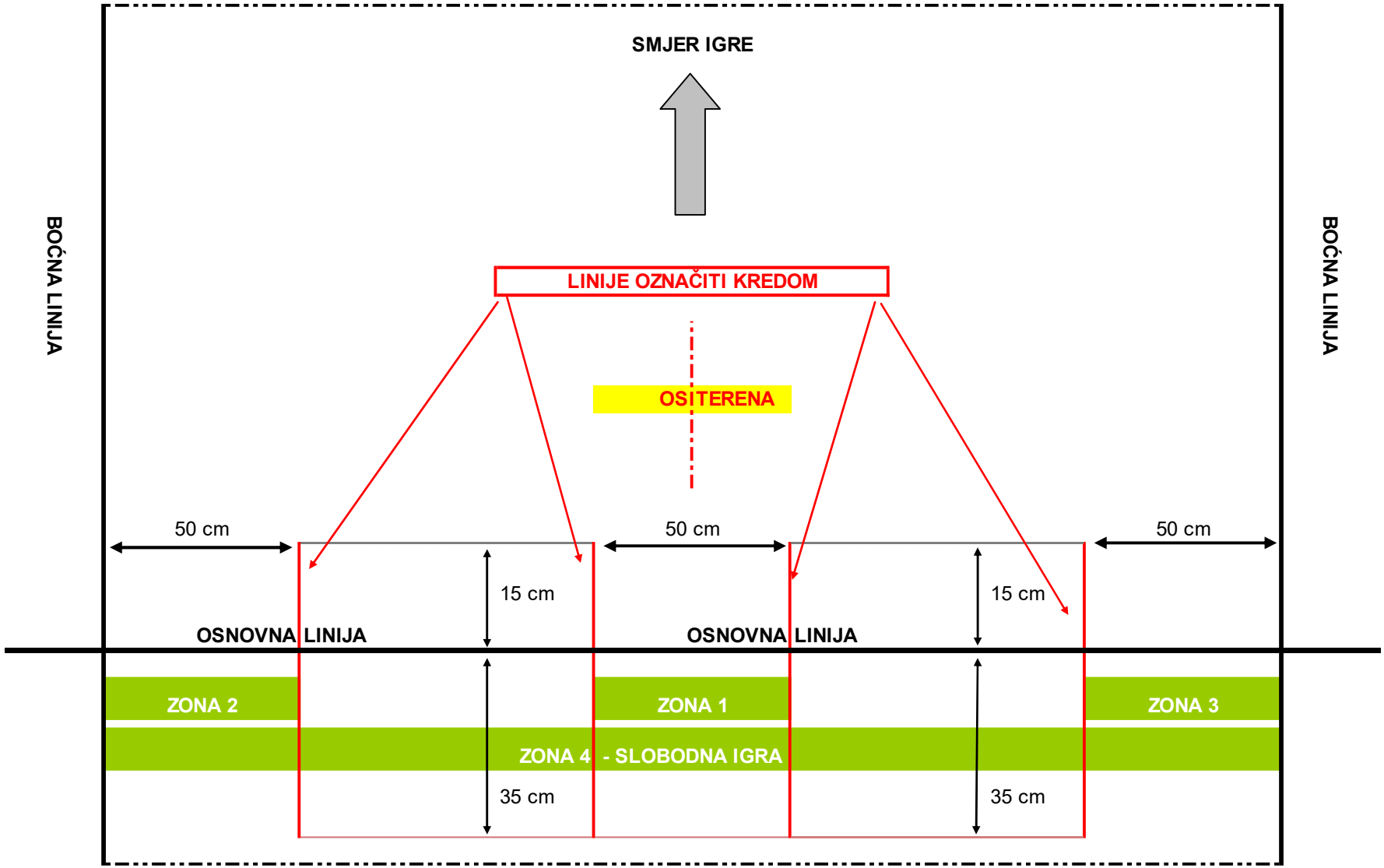
BROJ ISPRAVNO POGOĐENIH BOĆA 1, 2, 3
ZA PROMAŠENE BOĆE STAVITI CRTU (-)

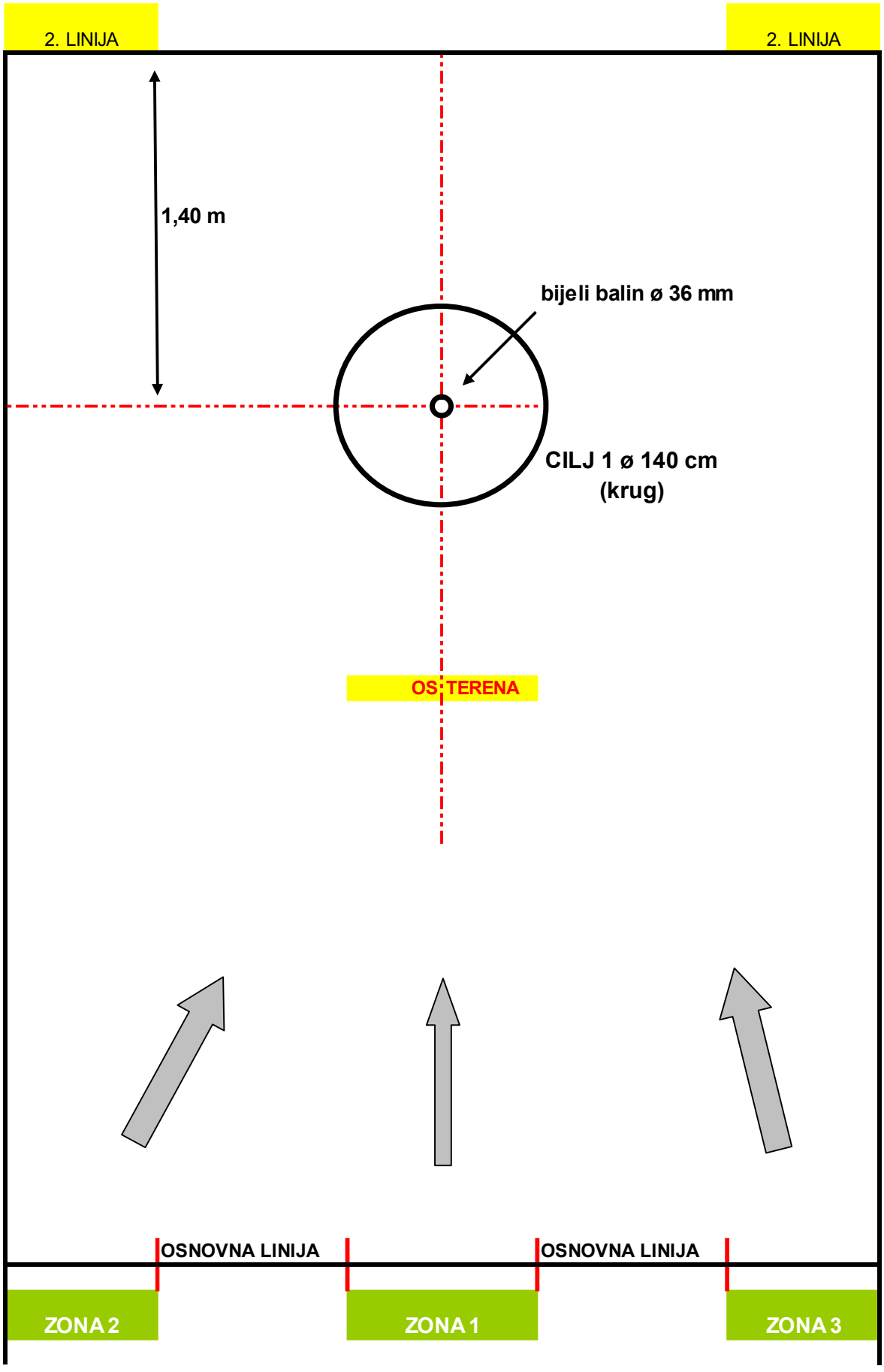
BROJ POGOĐENIH BOĆA			BROJ IZBAČENIH BOĆA

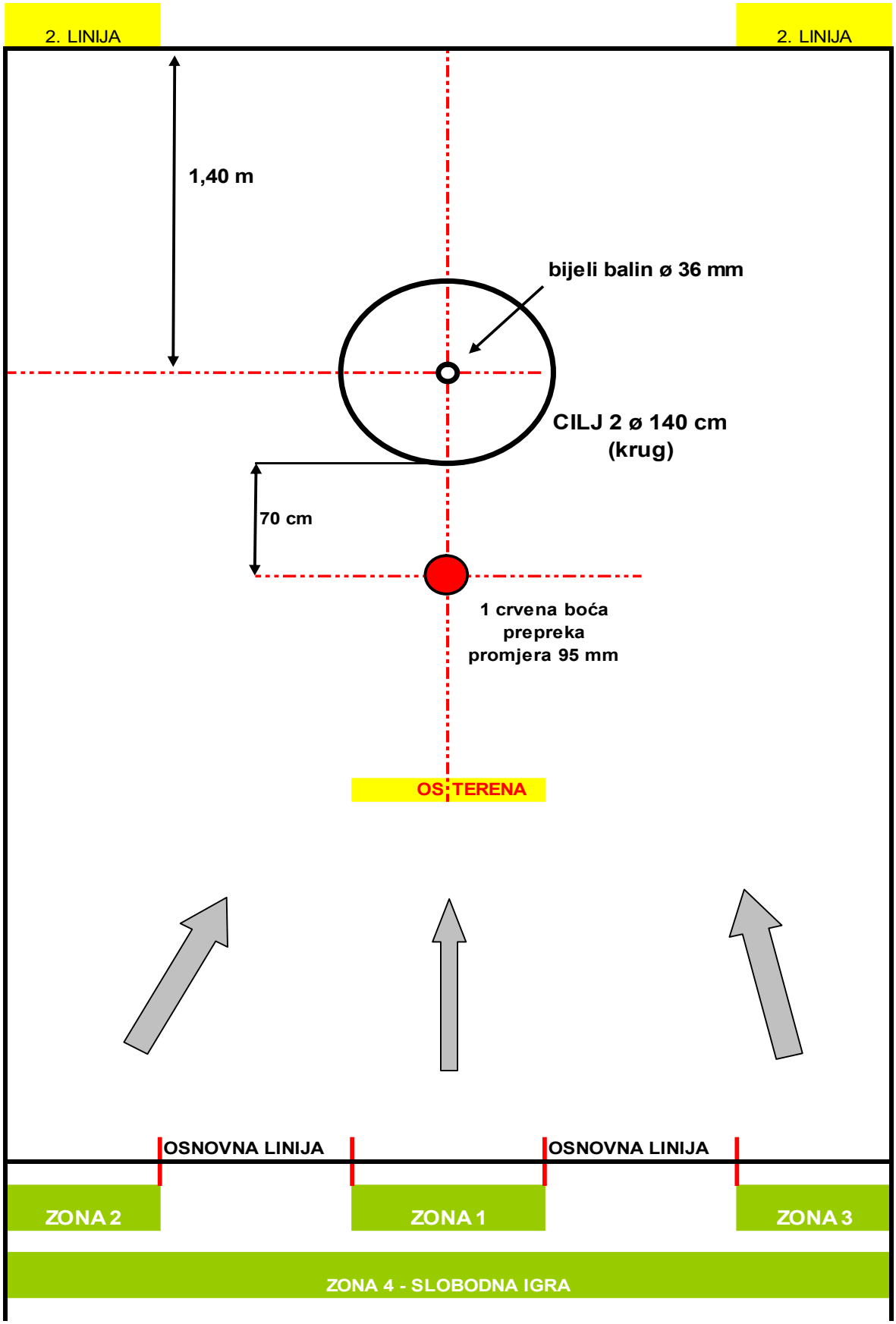
SUCI:	

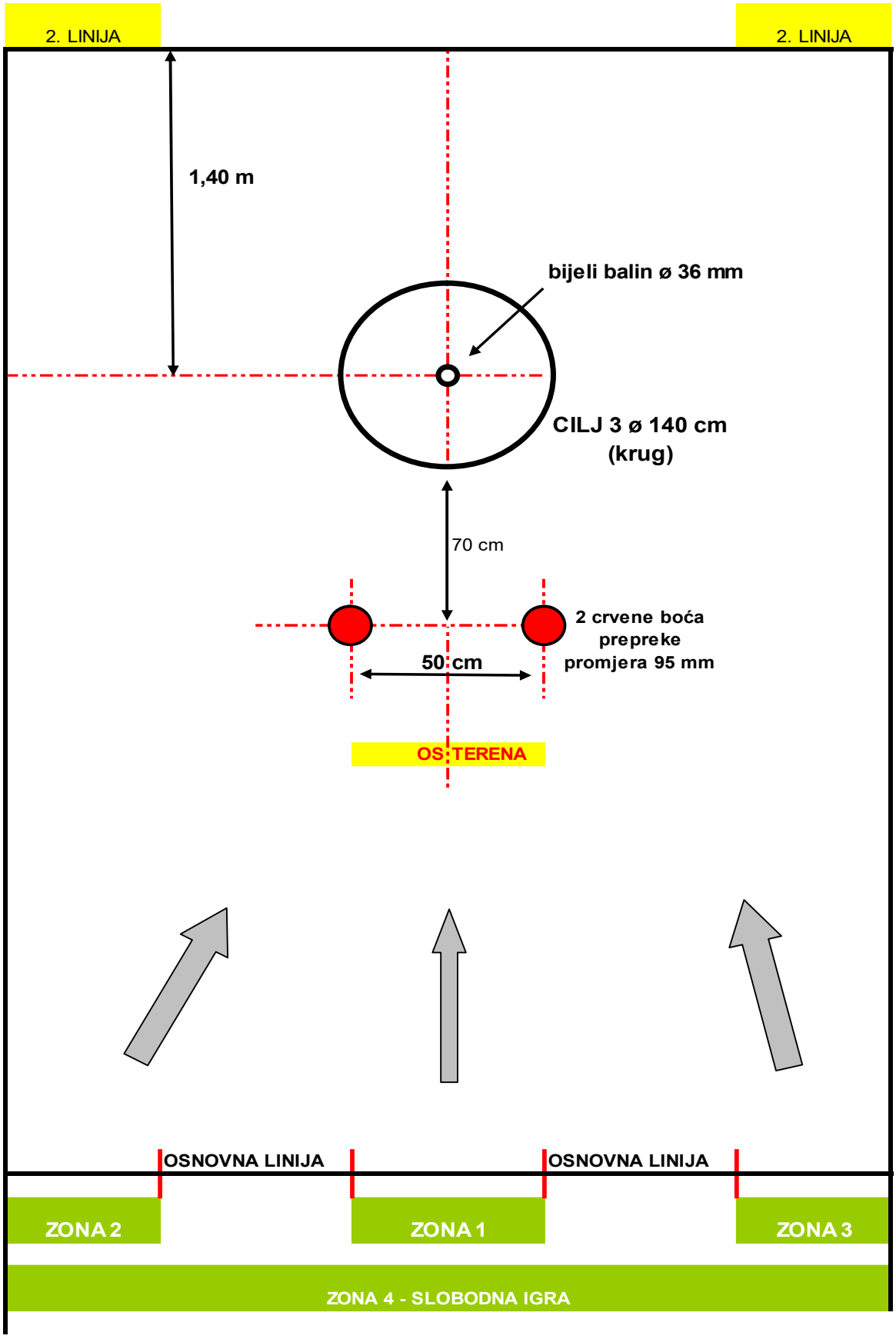
HBS OB-ŠT IZDANJE, 2018. HBS

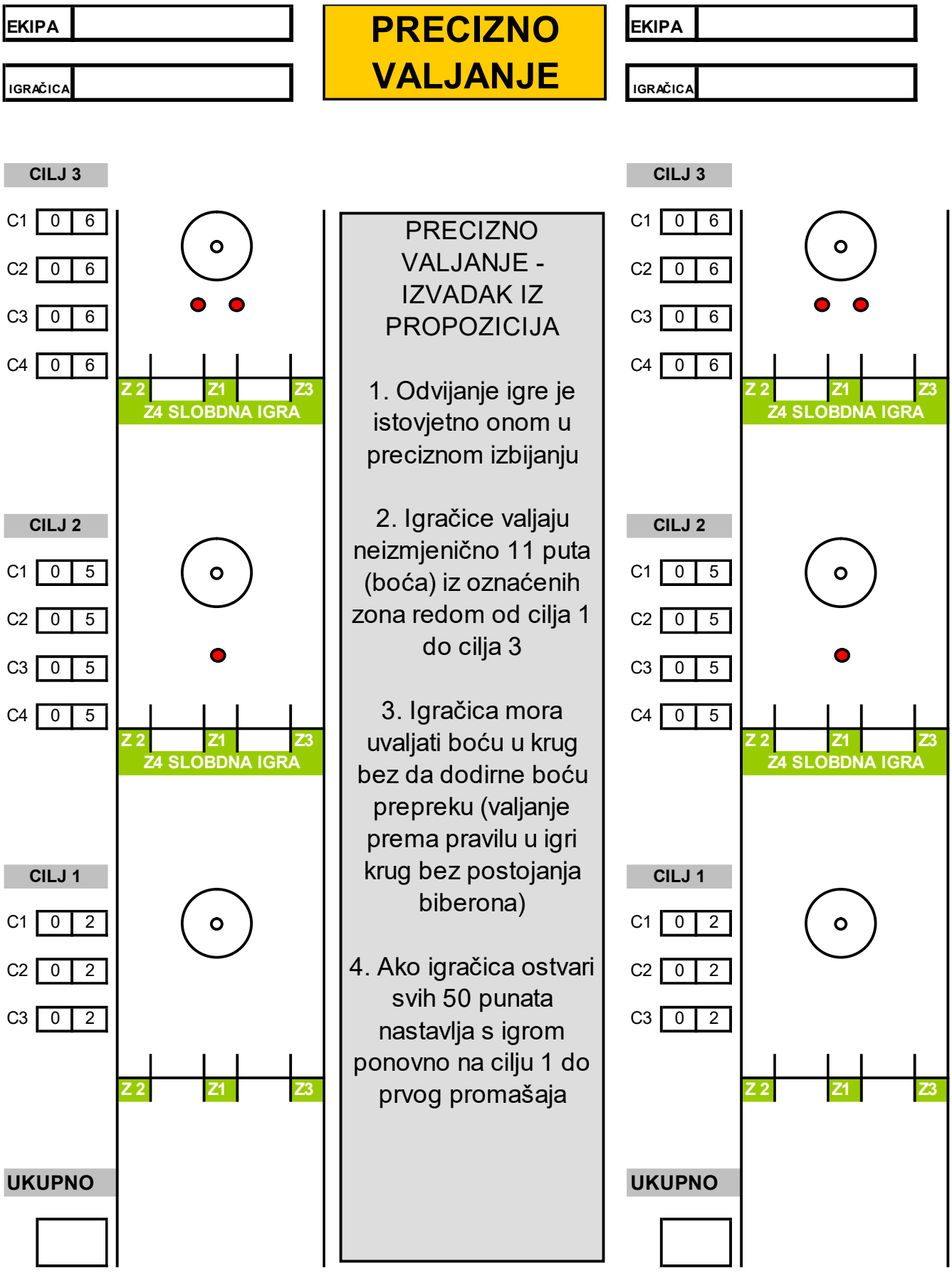
PRILOG V – PRECIZNO VALJANJE

2. LINIJA
2. LINIJA
1,40 m
bijeli balin ø 36 mm
CILJ 1 ø 140 cm
(krug)
OS TERENA
OSNOVNA LINIJA
OSNOVNA LINIJA
ZONA 2
ZONA 1
ZONA 3

2. LINIJA
2. LINIJA
1,40 m
bijeli balin ø 36 mm
CILJ 2 ø 140 cm
(krug)
70 cm
1 crvena boća
prepreka
promjera 95 mm
OS TERENA
OSNOVNA LINIJA
OSNOVNA LINIJA
ZONA 2
ZONA 1
ZONA 3
ZONA 4 - SLOBODNA IGRA

2. LINIJA
2. LINIJA
1,40 m
bijeli balin ø 36 mm
CILJ 3 ø 140 cm
(krug)
70 cm
2 crvene boća
prepreke
promjera 95 mm
50 cm
OS TERENA
OSNOVNA LINIJA
OSNOVNA LINIJA
ZONA 2
ZONA 1
ZONA 3
ZONA 4 - SLOBODNA IGRA

EKIPA
IGRAČICA
PRECIZNO VALJANJE
EKIPA
IGRAČICA
CILJ 3
C1 0 6
C2 0 6
C3 0 6
C4 0 6
Z 2 Z1 Z3
Z4 SLOBODNA IGRA
CILJ 2
C1 0 5
C2 0 5
C3 0 5
C4 0 5
Z 2 Z1 Z3
Z4 SLOBODNA IGRA
CILJ 1
C1 0 2
C2 0 2
C3 0 2
Z 2 Z1 Z3
UKUPNO
PRECIZNO VALJANJE - IZVADAK IZ PROPOZICIJA
1. Odvijanje igre je istovjetno onom u preciznom izbijanju
2. Igračice valjaju neizmjenično 11 puta (boća) iz označenih zona redom od cilja 1 do cilja 3
3. Igračica mora uvaljati boću u krug bez da dodirne boću prepreku (valjanje prema pravilu u igri krug bez postojanja biberona)
4. Ako igračica ostvari svih 50 punata nastavlja s igrom ponovno na cilju 1 do prvog promašaja
CILJ 3
C1 0 6
C2 0 6
C3 0 6
C4 0 6
Z 2 Z1 Z3
Z4 SLOBODNA IGRA
CILJ 2
C1 0 5
C2 0 5
C3 0 5
C4 0 5
Z 2 Z1 Z3
Z4 SLOBODNA IGRA
CILJ 1
C1 0 2
C2 0 2
C3 0 2
Z 2 Z1 Z3
UKUPNO

Precizno valjanje – upute za suce i ekipe:

- ***III faza susreta u ŽHBL (precizno valjanje i izbijanje) odvija se paralelno na terenima 1. i 3.***
- ***Nakon I faze (klasične igre) postavljaju se na teren tepisi za precizno izbijanje (1 ili 3), brzinsko izbijanje (2) i označuje teren za precizno valjanje (1 ili 3)***
- ***Tereni za precizno valjanje i izbijanje se određuju ždrijebom***
- ***Redoslijed izvođenje III faze (izbijanje/valjanje ili valjanje /izbijanje određuje se također ždrijebom***
- ***Redoslijed igračica koja prva valja i koja prva izbija također se određuje ždrijebom***
- ***Način odvijanja III faze je slijedeći:***
- ***Igračica određena ždrijebom započinje igru na terenu određenom ždrijebom (valjanje ili izbijanje)***
- ***Nakon toga nastavlja na drugom terenu (valjanje ili izbijanje) igračica također određena ždrijebom***
- ***Ekipa koja prva valja prva i izbija i obrnuto, npr.:***
  VALJANJE/IZBIJANJE/VALJANJE/IZBIJANJE ili
  IZBIJANJE/VALJANJE/IZBIJANJE/VALJANJE

i tako svih 11 pozicija do završetka 3. faze susreta

- ***ISTA IGRAČICA NE MOŽE NASTUPATI U PRECIZNOM VALJANJU I PRECIZNOM IZBIJANJU***

Bilješke:

Bilješke: